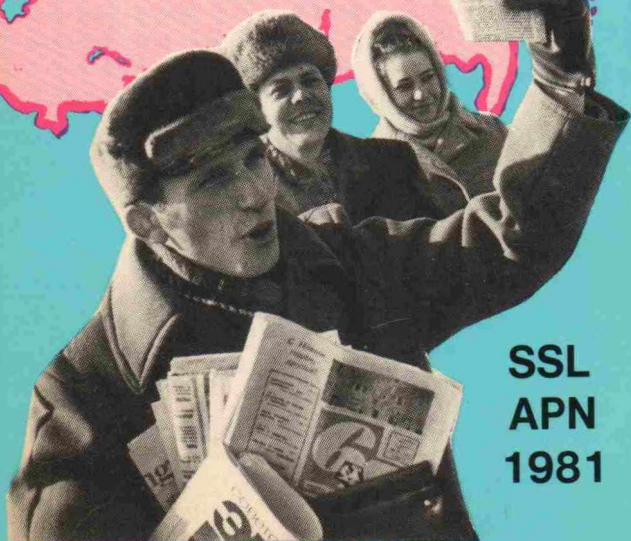

V. Zaitshikov

**SSL
APN
1981**

**Joukkotiedotusvälineet
Neuvostoliitossa NKP:n
XXVI edustajakokouksen
jälkeisenä kautena**

V. Zaitshikov

**JOUKKOTIEDOTUSVÄLINEET
NEUVOSTOLIITTOSSA
NKP:N XXVI
EDUSTAJAKOKOUKSEN
JÄLKEISENÄ KAUTENA**

**Toimittaneet yhteistyössä
Suomen Sanomalehtimiesten Liitto
ja Uutistoimisto Novosti (APN)**

Helsinki 1981

ISBN 951-99310-8-2

Kirjapaino Sanan Tie Tampere 1981

JOUKKOTIEDOTUSVÄLINEET NEUVOSTOLIITOSSA NKP:n XXVI EDUSTAJAKOKOUKSEN JÄLKEISENÄ KAUTENA

Vain viikko NKP:n 26. edustajakokouksen päättymisen jälkeen Moskovassa sen lopputulokset tarjosivat aiheen keskusteluun suomalaisten ja neuvostoliittolaisten lehtimiesten keskinäisessä tapaamisessa. Tällä seikalla on aivan erityisen suuri merkitys, sillä neuvostomaan elämässä ei seurauksiltaan merkittävämpää tapahtumaa olekaan kuin puolueen edustajakokoukset. Jokainen niistä jää ainaiseksi tärkeäksi virstanpylvääksi kehitystiellämme.

Niinpä nytkin työskenneltiin Kremlin kongressipalatsissa kahdeksan päivää ankarasti. Tehtiin päätöksiä, jotka paljolti määräävät maamme tien lähimpänä viisivuotiskautena ja pitemmälläkin aikavälillä. Neuvostoliittolaisia odottavat suuret ja vaikeat tehtävät, vastuulliset ja monitahoiset. Yleistäen ne voisi määritellä kahdeksi toisiinsa yhteydessä olevaksi suunnaksi: kansan hyvinvoinnin kohottamiseksi ja rauhan lujittamiseksi.

NKP:n edustajakokoukset Neuvostoliiton elämässä

Miksi juuri puolueen edustajakokouksilla on ensisijainen osuus neuvostovaltion sisä- ja ulkopolitiikan peruskysymysten ratkonnassa? Ymmärrettävän vastauksen antaminen tähän kysymykseen toisenlaisessa järjestelmässä asuville onkin juuri Neuvostoliiton joukkotiedotusvälineiden ensisijainen tehtävä. Siitä aloitankin.

Asian ydin on se, että ottaessaan vuonna 1917 vastuun maan hallinnosta kommunistit ensi kerran historiassa ryhtyivät yhä laajempien kansankerrosten alituisesti kasvavan tuen turvin yhteiskunnan tietoiseen ja suunnitelmalliseen uudistamiseen kohti selvästi asetettua tavoitetta, nimittäin ihmisten aineellisten ja henkisten tarpeiden mahdollisimman täydellisen ja kaikinpuolisen tyydyttämisen ja ihmisyksilön sopusointuisen kehityksen turvaamista. Käytäntöön otettiin viisivuotissuunnitelmat, joiden perusteet muotoillaan puolueen edustajakokouksissa. Yksityiskohtaisen muokkauksen jälkeen nämä suunnitelmat vahvistaa valtiovallan korkein elin, minkä jälkeen ne saavatkin lain muodon ja voiman.

Viisivuotiskaudesta toiseen maa, osakseen tulleita tavattomia vaikeuksia voittaen, on varmasti edennyt yhteiskunnallisessa ja taloudellisessa kehityksessään. Jokaisen viisivuotiskauden myötä — ja niitä on meillä ollut jo kymmenen — nämä suunnitelmat muodostuvat yhä mittavammiksi. Niiden laadintaa samoin kuin toteutustakaan ei yksinkertaisesti voida ajatella ilman puolueen osallisuutta ja sille ominaista tieteellisen ennakoinnin kykyä, taitoa oikein muotoilla koko kansalle yhteiset tavoitteet ja yhdistää kaikki voimat niiden saavuttamiseen.

Juuri työnsä päättänyt puolueen edustajakokous antoi — kuten V. I. Lenin aina odottikin edustajakokousten antavan — ”ainutlaatuisen, täsmällisyydessään, täydellisyydessään, monipuolisuudessaan, runsaudessaan ja luotettavuudessaan korvaamattoman kuvan todellisesta asiaintilasta puolueessamme, kuvan katsomuksista, mielialoista ja suunnitelmista” (Teokset VII, s. 195).

Edustajakokouksen päätöksistä väitellään meillä jo kiihkeästi paitsi poliittisen valistusverkon kokouksissa ja seminaareissa myös aivan perhepiirissäkin. Tässä ilmenee puolueen taito siirtää yleiset teoreettiset määritelmät joukoille ymmärrettäviin konkreettisiin tehtäviin, jotka koskevat joukkojen olemassaolon olennaisimpia ongelmia. Vain tällä ehdolla kommunismi voi muuttua valmiista opituista kaavoista ja resepteistä eläväksi voimaksi, joka yhdistää välittömän työmme (Teokset XXXI, s. 276).

Palatkaamme ajatuksissamme edustajakokouksen asiakirjoihin, joihin lukijoilla on ollut mahdollisuus tutustua. Näissä asiakirjoissa kuvastuvat kaikki Neuvostoliiton sisä- ja ulkopoliittikan avainkysymykset. Ne käsittävät mitään pois jättämättä maan ja sen kansojen elämän kaikki puolet. Sitä paitsi niihin ikään kuin akkumuloituvat aikakauden kaikki johtavat virtaukset, kaikki kansainvälisen politiikan taitavat punoelmat. Maapallolla ei todellakaan liene sellaista kolkkaa, jossa vallitsevaa tilannetta eivät joutuisi ottamaan huomioon Neuvostoliiton kommunistit johtaessaan maataan.

Ja kaikki näkevät, että neuvostovaltion kansan perusetuja vastaava sisä- ja ulkopoliittikka on vakaata, johdonmukaista ja selkeätä politiikkaa. Se ei tunne suhdannevaihteluja, se ei ole riippuvainen mistään

ohimenevistä asianhaaroista, olivatpa nämä sitten vaalitaisteluja tai muita tapahtumia.

Ajatellaanpa, miten uskomattoman paljon on tehtävä työtä, miten valtava määrä informaatiota huolellisesti käsiteltävä, ennen kuin voidaan syvällisesti, kaikinpuolisesti, valikoidusti ja puolueettomasti analysoida maan saavutuksia sen kaikilla elämänaloilla sekä luotuja reaalisia mahdollisuuksia kehittyä edelleen. Juuri tuollaisen työn tuloksena ovat syntyneet raporttien, päätösten ja muiden edustajakokousmateriaalien selvät sanonnat ja rivit, jotka ovat nyt koko kansan ja kunkin omalla paikallaan suorittaman määrätietoisen työn perustana.

Koko kansan puolue

Miten puolueen — yhden puolueen maassa — onnistuu edustaa yhteiskunnan kaikkien kerrosten etuja? Tähän kysymykseen auttavat vastaamaan tiedot sen koostumuksesta, jotka kuvastuvat kuin peilistä NKP:n 26. edustajakokouksen valtuutettujen kokoonpanosta.

Edustajakokoukseen valituista 5002 valtuutetusta oli 1370 teollisuustyöläistä, 877 maataloustyöläistä, 609 taloudellista johtajaa (näistä 358 tuotantoyhtymän, tuotantolaitoksen ja rakennustyömaan johtajaa) sekä 269 tiedemiestä, lehtimiestä, kirjailijaa, taiteilijaa, opettajaa ja muuta kansan älymystön edustajaa. Merkittävä määrä oli myös diplomaatteja, muun muassa Neuvostoliiton Suomen-suurlähettiläs V. M. Sobolev. Edustajakokouksen valtuutetuista 692 oli neuvostojen, ammattiliittojen ja nuorisoliiton työntekijöitä. Yli kaksi kolmannesta valtuutetuista oli Neuvostoliiton korkeimman neuvoston, liitto- ja autonomisten tasa-

valtojen korkeimpien neuvostojen sekä paikallisten kansanedustajaneuvostojen edustajia.

Edustajakokoukseen oli valittu 1329 naista. Sen työhön osallistui Neuvostoliiton 66 kansallisuuden edustajia. Valtuutettujen ikärakenne oli seuraava: alle 35-vuotiaita 12,2%, 36—50-vuotiaita 50,4%, 51—61-vuotiaita 25,7% ja yli 60-vuotiaita 11,7%.

Sitten tietoja valtuutettujen puoluejäsenyydestä: kuusi valtuutettua oli liittynyt puolueeseen jo ennen Lokakuun vallankumousta, 264 valtuutettua vuoden 1917 marraskuun ja vuoden 1941 välisenä aikana, 461 valtuutettua Suuren isänmaallisen sodan aikana ja 4271 valtuutettua sodanjälkeisinä vuosina (1637 näistä oli hyväksytty NKP:n riveihin viimeksi kuluneina 15 vuotena).

Ja tieteellinen taso sitten: 498 valtuutettua oli tieteen tohtoreita ja kandidaatteja, ja näistä 118 Neuvostoliiton tiedeakatemiaan varsinaisia ja kirjeenvaihtajajäseniä sekä eri alojen akatemiain ja liittotasavaltojen akatemiain jäseniä.

Näin edustava oli siis puolueen edustajakokous. Ja tämän perusteella saa käsityksen juuri puolueen kyvystä sovittaa harkitusti yhteiskunnan eri kerrosten tarpeet yleisiin suunnitelmiin.

Yhteiskunnan johtava voima

Tietenkin myös sosialismissa eri yhteiskuntakerroksilla ja sosiaaliryhmillä on erilaisia intressejä. Tämä edellyttää myös erilaisia organisaatioita. Ammattiliitot yhdistävät miltei kaikki kaupunkien ja nyttemmin myös maaseudun työtätekevät. Osuustoimintaan kuuluvat useimmat talonpojat. Nuorisolla on omat orga-

nisaationsa. Tieteellisiin, sivistyksellisiin, urheilu- ja muihin vapaaehtoiisiin yhdistyksiin liittyvät ihmiset kykyjensä ja pyrkimystensä mukaisesti. Taiteilija- ja muut kulttuurijärjestöt edistävät kansan aloitekyvyn kehitystä kaikilla muilla yhteiskunnan elämänaloilla. Vetämällä piiriinsä kaikkien luokkien, ryhmien ja väestökerrosten parhaat edustajat kommunistinen puolue yhdistää niiden edut ja koordinoi niitä tietenkään vahingoittamatta yhtäkään niistä ja suuntaa koko kansan tarmon yhtenäiseen uomaan.

Vastoin kaikenlaisia väitteitä puolueen muka diktaatturista sen suhteet neuvostoihin ja muihin valtiollisiin elimiin samoin kuin yhteiskunnallisiin järjestöihin ovat luonteeltaan hyvin demokraattiset. Puolue toimii yksinomaan aatteellis-poliittisia keinoja käyttäen. Se lähtee tällöin kunkin valtiollisen organisaation ja kansalaisjärjestön itsenäisyyden ja vastuun tunnustamisesta ja ottaa tarkoin huomioon niiden erityispiirteet, kokoonpanon, tehtävät ja toimialan sekä osuuden neuvostoyhteiskunnan poliittisessä järjestelmässä.

Neuvostoliiton perustuslain puitteissa puolueen johto takaa koko poliittisen organismimme tarkoituksemukaisen ja koordinoitun toiminnan, selkeän vuorovaikutuksen sen eri portaiden välillä ja sen suuren elinvoiman ja vakiintuneisuuden.

Puolueen ohella ei ole toista poliittista organisaatiota, joka kykenisi toteuttamaan maan kehityksen syvälle käyvän ja kaiken kattavan analyysin ja laatimaan eteenpäinmenosuunnitelmat. Sellaiset suunnitelmat, jotka takaavat ulko- ja sisäpolitiikan elimellisen yhtenäisyyden, kansallisten ja kansainvälisten tehtävien keskinäisen niveltämisen, taloudellisten ja sosiaalisten ongelmien kokonaisvaltaisen ratkaisun, koko valtakuntaa yleensä ja kutakin liittotasavaltaa erikseen

koskevien intressien järkevimmän yhteensovittamisen sekä yhteiskunnan eri kerrosten ja ryhmien tarpeiden objektiivisen huomioon ottamisen. Tämän kaiken pysyy tekemään vain puolue, joka — kuten Neuvostoliiton perustuslaissa vahvistetaankin — on työtätekevien etujoukko heidän taistelussaan kommunistisen yhteiskunnan puolesta ja edustaa kaikkien työtätekevien muodostamien niin yhteiskunnallisten kuin valtiollistenkin organisaatioiden johtavaa ydintä. Juuri puolueen kollektiivinen tahto takaa kokonaisvaltaisen ja syvällisesti tieteellisen suhtautumisen pohjalla huolellisesti harkittujen ja kaikin puolin punnittujen suunnitelmien laadinnan, suunnitelmien, jotka kuvastavat valtion organisaatioiden, kansalaisjärjestöjen ja työkollektiivien kokemusta, ja suuntaa samaan uomaan johdetut kansan energian ja ponnistukset kohti asetettuja tavoitteita.

Mutta yhteiskunnan johtavan voiman rooli ei lankea luonnostaan. Tämä rooli on ansaittu ja voitettu jatkuvassa ja keskeytymättömässä kamppailussa työtätekevien etujen puolesta. Ja tätä roolia lujittaa se, että puolue syventää jatkuvasti suhteitaan kansanjoukkoihin ja elää niiden tarpeet ja huolet tuntien.

Korvaamaton yhteyskeino joukkoihin

Neuvostoliitossa joukkotiedotusvälineet ovat yhdistävä rengas puolueen ja joukkojen välillä. Lenin korosti aina, että lehdistö on poliittisen organisaation keskus ja perusta. ”Maassa, joka on vähänkään sivistynyt, mikään joukkoliike ei voi tulla toimeen ilman lehdistöä”, kirjoitti V. I. Lenin (Teokset XXXI, s. 97). Sitä suuremmalla syyllä tämä koskee neuvostomaata, jossa

on muodostunut yhtenäinen taloudellinen organismi, joka muodostaa aineellisen perustan kaikkien kansojen yhteistyölle. Kun maan tärkeimmät rikkaudet ovat yhteiskunnan omistuksessa, kaikki ihmiset ovat samalla kertaa valtavan koko kansan syndikaatin sekä omistajia ja johtajia että työntekijöitä. Tässä ei joukkotiedotusvälineiden merkitys todellakaan rajoitu vain tiedottamiseen tapahtuneesta, aatteiden levittämiseen ja poliittisten kannattajien hankkimiseen, kuten Lenin sanoi. Ne ovat myös kollektiivisia organisaattoreja. ”Tässä viimeksi mainitussa suhteessa niitä voidaan verrata rakennustelineisiin, jotka pystytetään rakennettavan talon ympärille, jotka hahmottelevat rakennuksen ääriiviivaa, helpottavat yhteydenpitoa eri rakentajien kesken, auttavat heitä jakamaan työn ja saamaan yleiskuvan järjestetyllä työllä saavutetuista yleisistä tuloksista”, kirjoitti Lenin aikoinaan (Teokset V, 11).

Joskus kysytään, onko NKP:n johto joukkoviestimissä sovellettavissa Neuvostoliiton perustuslain julistamaan sanan- ja lehdistönvapauteen.

Tehdäänpä vastakysymys: kenen sitten pitäisi määrätä näiden viestintien toiminnan luonne? Jotkut sanovat, että se kuuluu näissä viestimissä työskenteleville. Mutta riippuohan kaikkialla jostakusta, keitä joukkoviestimissä työskentelee. Ja vakavasti puhuen tuskinpa kukaan uskoo, että jokainen esimerkiksi suomalaisten joukkoviestintien palveluksessa oleva saa tehdä mitä mieltä. Aina jotain riippuu myös joukkoviestimen omistajista. Miksi siis meillä näitä joukkoviestimiä eivät voisi johtaa niiden omistajat: valtiolliset organisaatiot ja kansalaisjärjestöt, jotka tunnustavat puolueen aatteellis-poliittisen johdon.

Kun kirjoitamme huonosti, se ei suinkaan johdu siitä, että puolue käskee kirjoittamaan huonosti. Puolue

moittii meitä siitä. Edustajakokouksessa L. I. Brezhnev sanoi, että meidän ei pitäisi karttaa polttaviakaan teemoja eikä pelätä kosketella niin sanottuja vaikeita kysymyksiä, vaan meidän pitäisi kirjoittaa elävästi ja mielenkiintoisesti ilman kliseitä ja vakiofraaseja.

Neuvostoliittolainen lehtimies on yhtä vapaa mieliteenilmaisussaan kuin hänen kollegansa missä maassa hyvänsä.

Olen joutunut kysymään suomalaisilta lehtimiehiltä, muistutanko esimerkiksi minä, 10 vuotta silmienne edessä työskennellyt, "orjaa" joka hankkii joltakulta luvan jokaiseen riviinsä ja toisinaan sanaansakin. Ei, he sanovat. Mistä silloin on peräisin klisee, jonka mukaan neuvostoliittolainen lehtimies muka toistaa jonkun sanoja? Minulla on toki vankka maailmankatso-mus enkä voi työskennellä ilman sitä. Mutta ei se suinkaan estä minua kirjoittamasta ja puhumasta vilpittömästi niin kuin ajattelen. Emmekä me moiti ketään toisenlaisista vakaumuksista emmekä tee johtopäätöstä, että kun sinä et jaa minun näkemyksiäni, niin sinä et kelpaa mihinkään.

Vielä kerran vetoan Leniniin. Ensinnäkin siksi, että hän sekä ennen neuvostovallan perustamista että sen jälkeen kaikissa dokumenteissaan ilmoitti ammatikseen aina "lehtimies", vaikka hän koulutukseltaan olikin juristi. Ja toiseksi ja pääasiassa siksi, että hänen luomiaan journalistiikan perinteitä meillä varjellaan pyhästi. Niinpä luonnehtiessaan journalistin toimintaa osana puoluetiivistä hän korosti: "... kirjallinen työ on kaikkein vähiten mekaanisesti tasoitettavissa, nivelloitavissa, siihen ei sovellu enemmistön ylivalta vähemmistöön nähden. Kiistatonta on, että tällä alalla on ehdottomasti taattava enemmän liikkumistilaa henkilökohtaiselle aloitekyvyille, yksilöllisille taipumuksille,

liikkumistilaa ajatuksille ja mielikuvitukselle, muodolle ja sisällölle. Kaikki tämä on kiistatonta, mutta kaikki tämä todistaa vain sitä, että... puolue-elämän kirjallisuusosaa ei saa kaavamaisesti samaistaa... puolue-elämän muiden osien kanssa” (Teokset X, 31).

Puoluejohdon koneisto

Puolue ei johda joukkoviestimiä hallinnollisin menetelmin, vaan tällä alalla työskentelevien arvovaltaisten kommunistien välityksellä. Tässä yhteydessä tulee kiinnittää huomiota siihen seikkaan, että NKP:n 26. edustajakokouksen johtoelimissä oli TASSin, APN:n, Neuvostoliiton radion ja television edustajia sekä johtavien neuvostoliittolaisten sanomalehtien päätoimittajia. Yhtä laajasti joukkoviestimet olivat edustettuina edustajakokouksen valitsemissa NKP:n keskuskomiteassa ja keskustarkastuskomissiossa. Nämä tosiasiat luullakseni sisältävät vastauksen kaikkiin väitteisiin, että lehtimiehet toteuttavat Neuvostoliitossa vain puolueen tahtoa. Tietenkin he toteuttavat, mutta mitä merkitsee puolueen tahto? Kuten näemme, edustajamme osallistuvat suoranaisesti tämän tahdon muodostamiseen edustajakokouksessa ja sen toteutustapojen määrittelyyn korkeimpien puolue-elinten toimista edustajakokousten väliaikoina.

NKP:n keskuskomitean toimintaselostuksessa, jonka L. I. Brezhnev esitti, sanotaan:

”Puolueemme suhtautuu suurella luottamuksella Neuvostoliiton lehtimiesten monituhantiseen joukkoon, arvostaa suuresti heidän vaikeaa työtään. Luonnollisesti kaikki me olemme kiinnostuneita siitä, että viestimemme ja propagandavälineemme olisivat

aina puolueemme ja koko kansan yleisen mielipiteen todellisia ilmaisijoita. Jokaista lehtiartikkelia ja jokaista televisio- ja radiolähetystä on pidettävä asiallisena ihmisten puhutteluna. Ihmisethän odottavat tosiasioiden totuudenmukaisen ja ajankohtaisen esittelyn lisäksi myös niiden syvällistä erittelyä ja pätevää yleistystä. Toivomme, että Neuvostoliiton lehtimiehet yhdessä monimiljoonaisen avustajajoukon kanssa osoittavat aina suurta yhteiskunnallista toimeliaisuutta ja vastuuntuntoa ja pitävät ohjeenaan puoluejournalistiikan leniniläisiä periaatteita ja perinteitä!”

Kasvavat voimat

Viitenä NKP:n 25. edustajakokouksen jälkeisenä vuotena kasvoivat aikakausjulkaisujen painokset merkittävästi ja laajeni televisio- ja radio-ohjelmien asteikko. Nykyisin sanomalehtien kertapainos on yhteensä 173 miljoonaa kappaletta ja aikakauslehtien 200 miljoonaa kappaletta. Vuodessa painokoneista tulee noin 1800 miljoonaa kappaletta kirjoja ja kirjasia. Ohjelmien keskimääräinen aika vuorokaudessa on pelkästään keskustelevision osalta 74 tuntia. Keskus-, paikallis- ja ulkomaille tarkoitettujen radio-ohjelmien kokonaismäärä oli yli 1300 tuntia vuorokaudessa. TASS käsittelee ja välittää vuorokaudessa tietoja kuudella kielellä noin 500 sanomalehden palstan verran. APN valmistaa aineistoa 84 vieraan maan lukijoita varten ja välittää ulkomailta runsaasti materiaalia sekä neuvostoliittolaisiin lehtiin että kolmansiin maihin.

Neuvostoliiton lehtimiesliiton jäsenmäärä kasvoi puolueen 25. edustajakokouksen jälkeisenä aikana 8000:lla ja on nyt yli 68000. Se on jäsenmäärältään maan suurin luovan työn ammattijärjestö.

Ennen edustajakokousta joukkoviestimet toimivat areenana, jolla koko kansa pohti NKP:n keskuskomitean luonnosta Neuvostoliiton taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen pääsuunniksi vuosina 1981—85 ja aina vuoteen 1990 saakka. Asioita pohdittiin määrätietoisesti ja asiallisesti, osanottajilla on laajat mahdollisuudet saada mielipiteitään julkisuuteen, lehdissä julkaistiin keskusteluun liittyvää materiaalia, huomautuksia ja mielipiteitä yleistettiin ja eriteltiin, kat-sauksia ja ehdotuksia julkaistiin.

Esimerkiksi Pravda sai päivässä keskimäärin parituhatta kirjettä lukijoilta, ja nämä kirjeet koskivat yksinomaan pääsuuntien luonnosta. Tammikuussa saatiin 61 500 kirjettä. Ja tämä on tyypillinen kuva kaikkien joukkoviestinten osalta.

Puhuessaan vähän ennen edustajakokousta NKP:n keskuskomitean täysistunnossa L. I. Brezhnev sanoi: ”Joukkoviestinten toiminta on parantunut, ne herättävät useita polttavia kysymyksiä, joista tehdään varteenotettavia puoluepäätöksiä, ja sitä on tervehdittävä ilolla”. Tämä kokemus edisti edustajakokousta edeltäneen koko kansan keskustelun tehokkuutta. Nyt sitä on käytettävä hyväksi edustajakokouksen päätöksiä toteutettaessa.

Huomio keskittyy työtätekevään

Joukkoviestinten tehtävä on osoittaa vakuuttavasti, että talouselämän tehtävien toteuttaminen riippuu ratkaisevasti jokaisen suhtautumisesta työhön kaikkien aineellisten ja henkisten arvojen lähteenä. Vain kansa voi meillä käyttää hyväkseen yhteiskunnallisen työn tuloksia, mutta kukaan muu myöskään ei tee meillä

työtä edestämme. Tämä merkitsee sitä, että jokaisen tulee tehdä työtä niin, ettei hänen tarvitsisi hävetä itsensä edessä ja jotta hän voisi hyvin omintunnon katsoa tovereitaan silmiin.

Sosialismi on palauttanut työlle sen alkuperäisen arvon nimenomaan ihmisarvon mittana. Siksi tarvitaan jatkuvaa huolenpitoa siitä, että työ on saatava paitsi tuottavammaksi myös sisällökkäämmäksi, mielenkiintoisemmaksi ja luovemmaksi. Erittäin tärkeä tehtävä tässä on käsityön, vain vähän ammattitaitoa vaativan työn ja raskaan ruumiillisen työn poistamisella. Toistaiseksi tuollaista työtä meillä tekevät vielä miljoonat ihmiset. Kysymyksessä on paitsi taloudellinen myös vakava yhteiskunnallinen ongelma. Kun se saadaan ratkaistua, poistuvat olennaiset esteet ja työ muuttuu jokaisen ihmisen suurimmaksi elämäntarpeeksi. Tämä taas on yhteiskuntamme ohjelmataavoite, sillä yhteiskuntammehan pyrkii johdonmukaisesti siihen, minkä nimessä se syntyikin: toteuttamaan ihmisen oikeuden ihmisarvoiseen olemassaoloon ja luomaan edellytykset yksilön kaikinpuoliselle kehitykselle.

Vallankumouksemme ei ole koskaan kenellekään luvannut maitojokia kiisselirantojen välissä. Se on luvannut muuta. Se on luvannut luoda sellaiset yhteiskunnalliset, poliittiset ja taloudelliset edellytykset, joiden vallitessa ihmiset omalla työllään voivat luoda itselleen elämän, joka on vapaa ja turvattu, toisin sanoen todella inhimillisen elämän. Tällaiset edellytykset onkin luotu. Ja on ymmärrettävää, että työtätekevä — työläinen, kolhoosilainen, ammattimies, tiedemies — on ollut, on ja tulee olemaan aineistomme päähenkilö, huomiomme tärkein kohde, eivät suinkaan Englannin kruununperillisen häävalmistelut. Meidän tulee vain

oppia kuvaamaan työtätekevä ihminen elävänä, luonteineen, ajatuksineen ja tunteineen, tarpeineen ja intresseineen.

Kansan hyvinvoinnin kohottaminen on sen tehtävän ydin, jonka puolue on asettanut tärkeimmäksi viisivuotissuunnitelmasta toiseen. 10. viisivuotiskaudella väestön reaalitytulot kasvoivat 17%. Asuntotuotanto oli todella valtavan laajaa. Kansansivistys-, terveydenhoito-, lomailu-, matkailu-, liikunta- ja urheilujärjestelmät ovat kehittyneet edelleen.

Kolmena vuosikymmenenä — vuodesta 1950 vuoteen 1980 — on kaupungeissa rakennettu noin 63 miljoonaa asuntoa, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on yli kaksi miljardia neliometriä. Tänä aikana on yli puolet kaikista kaupunkiasunnoista varustettu talouskaasulla.

Olen tässä tapauksessa ottanut kolme vuosikymmentä siksi, että nythän jotkut painottavat — eivät sitä, että 80% kaupunkiväestöstä *jo* asuu omissa erillisissä asunnoissa, vaan sitä, että viidennes kaupunkiväestöstä on *vielä* vailla sellaista asuntoa.

Arvioitaessa rakennustoimintaamme ollaan lännessä toisinaan taipuvaisia unohtamaan, miten pahoin saksalaismiehittäjät toisen maailmansodan aikana tuhosivat valtavia Neuvostoliiton alueita, jolloin miljoonat neuvostoliittolaiset jäivät kodittomiksi ja joutuivat asumaan korsuissa. Neuvostovaltio saattoi ryhtyä toteuttamaan laajaa asuntotuotanto-ohjelmaa vasta, kun tuotanto oli saatu elpymään sodanedelliselle tasolle. Siitä onkin juuri kulunut kolmisen vuosikymmentä. Mutta tänä aikana ovat nousseet tuhkaista ja saaneet nykyaikaisen ulkonäön kaikki saksalaisten tuhoamat kaupungit, ja kaikkia muitakin kaupunkeja on kaunistettu, minkä lisäksi maan kartalle on kohonnut kymmeniä aivan uusia kaupunkeja. Maaseudulla rakenne-

taan kaupunkityyppisiä kauniita taajamia, joissa on kaikki kunnalliset palvelut.

Hyvinvoinnin kasvu on perustunut saavutuksiin talouselämän kehityksessä. Vuosina 1971—80 kasvoivat tuotantovarannot yli kaksinkertaisiksi. Siis yhden vuosikymmenen aikana maahan luotiin uusi teollinen ja tuotantopotentiaali, joka on verrattavissa siihen, jonka hankimme yli 50 vuoden mittaan — vuosina 1917—1970. Lisäksi näinä kymmenenä vuotena kansantulo Neuvostoliitossa kasvoi 57 %, kun kansantulon kasvu jäi USA:ssa vain 33 %:iin. Teollisuustuotanto kasvoi Neuvostoliitossa 72 % ja USA:ssa vain 41 %. Kummankin maan taloudellisten kehitystasojen välinen kuilu on olennaisesti kaventunut. Nyt kansantulo on Neuvostoliitossa jo noin kaksi kolmannesta kansantulosta USA:ssa.

26. edustajakokous määritteli 11. viisivuotiskauden päätehtäväksi neuvostoliittolaisten hyvinvoinnin jatkuvan lisäämisen. Samalla se osoitti keinot tämän tehtävän ratkaisemiseen: kansantalouden vakaan kehityksen ja eteenpäinmenon, maan tuotantopotentiaalın järkiperaisemmän käytön, kaikenlaisten resurssien säästämisen kaikin tavoin ja työn laadun parantamisen. Nämä juuri ovatkin niitä perusongelmia, joiden ratkomiseen lehtimiesten tulee keskittää huomionsa.

Vaikeuksien voittaminen

Vaikka arvioimmekin ansioiden mukaisesti 10. viisivuotiskauden saavutuksia, emme kuitenkaan unohda, että aivan kaikkea ei ole onnistuttu ratkaisemaan niin kuin oli suunniteltu. Hahmoteltua työn tuottavuuden lisäystä ei ole saavutettu, samoin on kansantalouden eräiden alojen tavallista nopeampi kehitys jäänyt to-

teutumatta, vaikka sellaista oli edellytetty. Perussjoi-
tukset hajoavat edelleen liian laajalle eikä tuotanto-
potentiaalia aina käytetä taloudellisesti hyväksi.

Kun olemassa olevista puutteista pyritään pääse-
mään, on vielä otettava huomioon, että 80-luvulla tu-
levat vaikuttamaan useat taloudellista kehitystä mut-
kistavat tekijät. Muuan niistä on työvoiman lisäyksen
supistuminen. Toinen on kulujen kasvaminen itä- ja
pohjoisalueita hyödynnettäessä. Ympäristösuojeluku-
lujen kasvu on niin ikään vääjäämätön. Tähän lisättä-
köön, että meillä on useita vanhoja tuotantolaitoksia,
jotka vaativat perusteellista modernisointia. Tieverk-
ko, liikenne ja yhteydet jäävät jälkeen talouselämän
kasvavista tarpeista. Tässäkin siis tarvitaan vakavia
ponnistuksia ja suuria varoja.

Paitsi ylpeyttä saavutetusta on kansalaisissa alitui-
seen kehitettävä myös vastuuntuntoa. Vastuuta siitä,
että neuvostokansan luoma valtava potentiaali saisi
taloudellisen käytön ja hyödyttäisi mahdollisimman
paljon.

Kuten keskuskomitean toimintaselostuksessa mai-
nittiin, suurin syy vaikeuksiin ja puutteisiin sekä kan-
santalouden pullonkauloihin on se, että emme ole vielä
täysin voittaneet jatkuvuuden, perinteen ja tottumuk-
sen voimia. Nuo voimat muodostuivat jo siihen aikaan,
jolloin etusijalla ei ollut niinkään laatu kuin määrä.
Historiallisista syistä Neuvostoliitto joutui pitkän aikaa
kehittämään talouselämänsä äärimmäisen vaikeissa
olosuhteissa. Maa oli köyhä. Siksi tuotantoa oli lisät-
tävä millä hyvänsä hinnalla. Oli tuotettava mahdolli-
simman paljon tavaroita, jotta ihmiset olisivat saaneet
vaatteita, jalkineita ja asuntoja. Määrälliset indikaat-
torit siis olivat etusijalla.

Nyt ei tärkeintä niinkään ole tuotteiden määrä kuin

niiden laatu. Siihen kohdistetaankin myös joukkoviestintien huomio.

Kaikista kysymyksistä, joista neuvostoliittolaisten elintaso riippuu, on etusijalle nostettu väestön elintarvikehuollon parantaminen.

Maataloustuotanto kasvoi kuluneella vuosikymmenellä edelliseen verrattuna 1,3-kertaiseksi hehtaarilta. Mutta joistakin tuotteista on yhä puutetta. Edessä olevalla viisivuotiskaudella aiotaan tässä suhteessa saada aikaan jyrkkä käänne. Keinot näin tärkeän ja kiireellisen tehtävän ratkaisuun on määritelty elintarviketuotannon tavoiteohjelmassa. Sen tehtävänä on keskittää yhteen maatalouden ja kaikkien sitä palvelevien teollisuudenalojen kehitys, hankinta, kuljetuskysymykset, maataloustuotteiden jalostus ja säilytys, elintarviketeollisuuden kehitys ja elintarvikekauppa. Tämä agroteollinen kompleksi johdetaan yhdestä keskuksesta käsin, se suunnitellaan ja rahoitetaan yhtenä kokonaisuutena. Koko maataloustuotantoprosessi samoin kuin jalostus, myynti ja muu turvataan alusta lopputuloksiin saakka.

Myös kulutustavaroiden tuotantoa aiotaan lisätä tarkoin harkitun pitkän aikavälin tavoiteohjelman pohjalla. Tämä ohjelma kykenee yhdistämään kaikkien niiden alojen ponnistukset, joista se riippuu.

Tällaiset ohjelmat ovat uutta, ja kamppailussa niiden toteuttamiseksi on joukkoviestimillä totisesti toimitakenttä. Meillä on hyviä kokemuksia siitä, miten lehtiorganisaatiot ja toimituskollektiivit ottavat hohottavakseen tärkeitä rakennustyömaita ja käynnistettäviä kohteita. Tällainen varsin yleistynyt holhous edistää asioiden sujumista rakennettavissa kohteissa ja laite- ja konetoimituksista, materiaali- ja kalustohan-

kinnoista vastaavien tehtaiden sopimussitoumusten toteuttamisessa. Luulen, että nuo kaksi mainitsemaani tavoiteohjelmaa kelpaavat koko lehtimiesorganisaatiomme holhouskohteeksi koko maan mitassa. Me lähdemme siitä, että 26. edustajakokous pitää näitä ongelmia polttavina. Muistutan L. I. Brezhnevin sanoneen: "...elintarvikkeet, kulutustavarat ja palveluala ovat miljoonien ja taas miljoonien ihmisten jokapäiväisen elämän kysymyksiä. Ihmisiä käy joka päivä kaupassa, ruokalassa, pesulassa ja kemiallisessa pesulaitoksessa. Mitä he voivat ostaa? Miten heidät otetaan vastaan? Miten heitä kohdellaan? Miten paljon he käyttävät aikaa erilaisiin elinoloihin liittyviin askareisiin? Ihmiset arvioivat suuressa määrin meidän työtämme sen mukaan, miten näitä kysymyksiä ratkaistaan. Arvioivat ankarasti ja vaateliaasti. Ja se on muistettava.

Konkreettinen huolenpito konkreettisesta ihmisestä ja hänen tarpeistaan on puolueen talouspolitiikan alku ja lopputavoite."

Sosialistinen demokratia

Huolenpito ihmisestä on juuri sosialistisen demokratian kaikinpuolista kehittämistä. Se syvenee ja rikastuu lakkaamatta, mutta sen ydin pysyy muuttumattomana: joukkojen osallistuminen valtion ja yhteiskunnan kaikkien asioiden hoitoon. Kansanedustajaneuvostojen demokraattisia toimintaperiaatteita ja -muotoja parannetaan: kansanedustajat ovat tilivelvollisia äänestäjilleen, heidän työnsä on julkista, puutteita on arvosteltava, virkavaltaisuutta vastaan taisteltava. Yhteiskunnallisen organismimme alkusolujen, työkollekt-

tiivien, aktiivisuus on lisääntynyt, samoin myös lukuisien kansalaisjärjestöjen osuus.

Koko toiminnassaan kommunistinen puolue noudattaa Leninin ohjeita siitä, että politiikan tulee olla kansan asia. Siksi on jokaisen neuvostoliittolaisen oltava varma siitä, että hänen mielipidettään ja ääntään kuullaan ja että ne otetaan huomioon niin suuria kuin pieniäkin ratkaisuja tehtäessä.

Muistutan, että kun ennen edustajakokousta käsiteltiin NKP:n keskuskomitean luonnosta Neuvostoliiton taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen pääsuunniksi vuosina 1981—85 ja aina vuoteen 1990 saakka, tähän käsittelyyn osallistui yli 121 miljoonaa henkilöä. Koko kansan käsittely tapahtui rakentavan itsekritiikin merkeissä. Se osoitti jälleen kerran, että itsetyytyväisyys on meille vierasta. Avoimesti koko maailman nähden paljastimme, että emme ole ratkaisseet vielä läheskään kaikkia ongelmia. Neuvostoliittolaiset ottavat raskaasti jokaisen harhalaukauksen suuressa työssään ja ajattelevat isännän tavoin, millä keinoin päästään jatkuvaan kehitykseen ja sosialistisen yhteiskunnan paranemiseen. Tehtiin suuri määrä hyödyllisiä ehdotuksia, lisäyksiä ja täsmennyksiä, jotka olennaisesti rikastuttivat asiakirjan sisältöä.

Välttämätön ja kiinteä osa Neuvostoliiton demokratiaa on kaiken kattava kansankontrolli, joka kohdistuu hallintoelimiin ja viranomaisiin. Älköön yksikään rikkomus, väärinkäytös, tuhlaavaisuus ja kurin loukkaus jääkö huomaamatta kansaa edustavilta valvojilta! Heidän tulee toimia tarmokkaammin ja hyökkäävämmiin, tämä on NKP:n edustajakokouksen ohje. Joukkoviestinten tulee edelleenkin suoda perinteellinen aktiivinen tukensa tälle toiminnalle. Se on edelleenkin olennainen tehtävämme.

Ammattiliittojen iskuvoimaa parannettava

Vuonna 1977 hyväksytyt Neuvostoliiton perustuslaki lisäsi merkittävästi osuutta, joka kansalaisjärjestöillä on sosialistisen demokratian kehittämiseen. Suurin tällainen järjestö on ammattiliitot. Otettuaan riveihinsä miljoonia kolhoosilaisia ammattiliitot käsittävät nyt käytännöllisesti katsoen kaikki työtätekevät. Ammattiliittojen tehtävät ja oikeudet ovat varsin laajat. Ne huolehtivat työtätekevien etujen suojelemisesta ja tekevät paljon taloudellisten, yhteiskunnallisten ja sivistyksellisten tehtävien ratkaisemiseksi. Ja silti — kuten edustajakokouksessa todettiin — ammattiliittomme voisivat vieläkin aloitteellisemmin käyttää hyväkseen laajoja oikeuksiaan. Ne eivät aina ole kyllin sitkeitä työehtosopimuksia ja työsuojelusääntöjä toteutettaessa ja reagoivat vielä liian heikosti työlainsäädännön loukkauksiin ja virkavaltaisuuteen.

Entistä suurempia vaatimuksia asetetaan nyt kommunisteille, jotka toimivat ammattiliitoissa. Jo 11. edustajakokouksessa vuonna 1922 korostettiin, että näihin organisaatioihin siirrettyjen työntekijöiden tulee elää työläisten elämää, tuntea se pitkin ja poikin, osata erehtymättömästi määritellä kaikissa kysymyksissä ja milloin tahansa joukkojen mielialat, niiden todelliset pyrkimykset, vaatimukset ja ajatukset, osata määritellä ilman valheellisen ihannoinnin häivääkään joukkojen tietoisuuden aste, kyetä valloittamaan joukkojen rajaton luottamus toverillisella suhtautumisellaan niihin ja tyydyttämällä huolehtivasti niiden tarpeet. Nämä vaatimukset ovat edelleenkin voimassa.

Ammattiliittojen on tehostettava valvontaansa kaikkia työhön ja elinoloihin liittyviä kysymyksiä ratkaistaessa, laajennettava ihmisten osallistumista tuo-

tannon suunnitteluun ja johtoon sekä henkilöstön valintaan ja sijoitteluun, ja tässä on tärkeä osuus lehdistöllä. Trud-lehden painos — 13 miljoonaa kappaletta — on Neuvostoliiton sanomalehdistä suurin. Sillä on laaja verkko omia kirjeenvaihtajia, mutta leijonanosan informaatiostaan se saa lukijoilta. Näin on sen toimituksen saama posti kehittynyt: vuonna 1960 toimitus sai 209 000 kirjettä, vuonna 1970 373 000 kirjettä ja vuonna 1980 jo 518 000 kirjettä.

Ihmiset kirjoittavat lehteen, koska uskovat saavansa siten aikaan konkreettisia tuloksia ja jopa vaihdetuksi kelvottomia johtajia. Ja tämä tavoite yleensä saavutaankin. Muutoinhan lehden painos ei nousisi näin jättiläsmäisiin mittoihin. Lehdistöllä on yleisen mielipiteen voima, jonka vaikutus on useissa tapauksissa tehokkaampi kuin lain peruuttamattomuuden.

Apuu nuorison kasvatukseen

Noin 40 miljoonaa nuorta kuuluu Neuvostoliitossa Kommunistiseen nuorisoliittoon eli Komsomoliin. Ne rakennustyön tavoitteet, jotka NKP:n 26. edustajakokous asetti, muodostuvat neuvostoliittolaisten nuorten maineikkaiden työsaavutusten uusiksi osoitteiksi. Yli 130 yhdennentoista viisivuotissuunnitelman kansantaloudellisista kohteista on julistettu Komsomolin iskuryömaiksi. Nuorten innostukseen onkin suhtauduttava huolekkaasti. Vielä eivät nuorten olot uudisrakennuksilla ole täysin onnistuneet. Suurimpia syitä ovat toisinaan jatkokoulutusmahdollisuuksien puute, kireä asuntopula sekä puute lasten laitoksista ja kulttuuri- ja muista palveluista.

Kun puhutaan nuorison kasvatuksesta, niin suoraan sanoen uudelle polvelle on luovutettava kaikki vuosisatojen arvokkaat kertymät mutta ei niiden ennakkoluuloja ja paheita. Tässä suhteessa Komsomolin julkaisutoiminnalla on poikkeuksellisen tärkeä osa. Komsomolin keskuskomitean kustantamo Molodaja Gvardija julkaisee vuosittain kirjoja lähes 40 miljoonaa kappaletta. Neuvostoliitossa ilmestyy noin 230 nuorten aikakauslehteä, joiden kertapainos on 70 miljoonaa kappaletta. Lasten lehtiä julkaistaan runsaasti.

Neuvostoliiton lapsille tarkoitettujen sanoma- ja aikakauslehtien yhteenlaskettu painos on 40 miljoonaa kappaletta. Yli puolet maan paperivaroista menee lasten- ja nuortenjulkaisuille. Tämän kyllä ymmärtää: minkä nuorena lukee, se on usein ihmisen tärkein matkaeväs, ja joskus sopivaan aikaan luettu kirja määrää hänen kohtalonsa.

Neuvostokansa on syystäkin ylpeä moraalisesti terveestä nuorisostaan. Samalla edustajakokouksessa todettiin, että eräillä nuorilla koulusivistys ja tietomäärä yhdistyvät toisinaan poliittiseen naiiviuteen ja ammatikoulutus riittämättömän vastuulliseen suhtautumiseen työhön. Tietysti nämä huomautukset pannaan korvan taakse joukkoviestimissä.

Elämän moraalisia tukia vahvistettava

Uuden ihmisen, kaikin puolin sopusointuisesti kehittyneen persoonallisuuden kasvattaminen on tärkein ja luultavasti myös vaikein sosialistisen yhteiskunnan parantamistehtävistä.

Sosialistisen elämänmuodon dialektiikka on sellainen, että mitä täydellisemmin ja tehokkaammin yhteiskunnassamme ratkaistaan kysymys jokapäiväisestä leivästä, sitä hellittämättömämmin kohooa ihmisten eteen koko monimutkainen hengenravintoon liittyvien kysymysten kompleksi.

Mitä korkeampi on yhteiskunnallisen tietoisuuden taso, sitä polttavammin ihminen pohdiskelee elämän tarkoitusta. Mitä laajempi on valinnan vapaus, sitä tuskallisemmin jokainen kokee sen omalta kohdaltaan.

Siksi taistelu ihmisyksilön moraalisisista arvoista saa niin suuren merkityksen tällä hetkellä. Nyt kamppailaan siitä, että yleisinhimilliset moraalinormit — hyvyys, oikeudenmukaisuus, totuus, jalous, tunnollisuus, herkkyyt ja inhimillisyyt — juurtuisivat ihmisen psykologiaan, muodostuisivat osaksi hänen sieluaan jo pienokaisen ensi askelista lähtien.

Jos puhutaan tärkeimmästä renkaasta, josta koko tämä paitsi taloudellisten myös henkisten ongelmien ketju voidaan vetää kokoon, niin sellainen rengas on yksilön kansalaisaktiivisuus. Sosialistisessa yhteiskunnassa luovan toiminnan tiheimmin esiintyvät ja arkipäiväisimmät puolet saattavat saada osakseen yleiskansallisen tunnustuksen, mikäli niihin liittyy työlleen uskollisesti omistautuneen ihmisen intohimo.

Aktiivinen elämänsenne onkin moraalikasvatuksen keskeinen tehtävä ja lopputavoite. Se kehittää kansalaisen, joka ei odota komentoa, vaan joka voi ja osaa itse oman maailmankatsomuksensa mukaisesti toimia yhteiskunnalle mahdollisimman suureksi hyödyksi. Sellainen kansalainen ei Leninin mukaan suhtaudu asioihin tunteenomaisesti eikä sano sanaakaan vastoin omaatuntoaan.

Neuvostoliittolaisten joukkoviestinten tehtävä on valaista ihmisen jokapäiväistä elämää sosialistisen ihanteen valolla mutta syyllystymättä kaunisteluun. Niiden tulee päinvastoin totuudenmukaisesti ja kovaotteisesti kuvata kaikkea sitä, mikä estää kykyjä ja lahjoja kehittymästä.

Meidän oloissamme monien kohdalla henkilökohtaiset tulevaisuudensuunnitelmat sulautuvat yhteen maan kohtaloiden ja tulevaisuuden kanssa. Monien mutta ei vielä kaikkien. Muutokset moraalisisessa tietoisuudessa tapahtuvat hitaammin kuin ympäröivissä sosiaalisissa oloissa. Onhan kysymys vuosisatojen aikana juurtuneista perinteistä ja tavoista ja niiden murtamisesta. Ihminen ei voi hylätä koko tuota perintöä kuin vanhoja vaatteita.

Yhteiskunnan tiiviys

Perustamisestaan lähtien puolueemme on väsymättä huolehtinut siitä, että sosialistista tietoisuutta kasvatetaan joukoissa, ja valaissut niiden vallankumousliikkeen tietä sellaisten aatteiden valolla, jotka synnyttävät joukoissa suurta tarmoa. Sosialistinen yhteiskunta on poikkeuksellisen järjestäytynyt, mutta pelkkä järjestyneisyys ilman aatteellisuutta on tarkoituksetonta. Toiminta voidaan yhdistää vain silloin, kun todella ollaan yhtä mieltä siitä, että kyseinen toiminta on välttämätöntä, on V. I. Lenin sanonut.

Me emme kuitenkaan koskaan samasta vakaumus-ten yhtenäisyyttä mielipiteiden yhtenäisyyteen tietyistä konkreettisista kysymyksistä. Neuvostoliittolaisten yhtenäisyys on uuden maailman luojien yhtenäisyyttä, sellaisten joita innostaa kaikille yhteinen päämäärä ja

jotka aktiivisesti pyrkivät löytämään tehokkaimpia ja luonnollisesti myös erilaisia muotoja ja keinoja sen saavuttamiseksi. Ei ole lainkaan vaikea nähdä, miten monin tavoin suhtaudutaan johonkin ratkaisuun ja miten monia milipiteitä esiintyy missä hyvänsä väitte-lyssä, joita käydään lukemattomia.

Aatteellinen yhtenäisyys on sitä, että ihmiset ovat yhtä mieltä pääasioista, ratkaisevista ja perustavanlaa-tuisista periaatteista ja tavoitteista. Mutta se on erilais-ten ja yksilöllisten ainutkertaisten ihmisten yhtenäisyyttä. Muutoinhan se olisi kuollutta abstraktista sa-muutta.

Toisinaan kysytään, onko samoinajattelu mieles-tänne parempi. Kyllä me ajattelemme niin. On luon-nollista pyrkiä samoihin johtopäätöksiin dialogeissa muiden ihmisten kanssa. Siellä missä jokainen toimii itsekseen ja puuttuu viisasta, vapaaehtoista itserajoit-tamista, siellä vallitsee kaikkensallittavuuden ja tyh-myyden alkuvoima.

Vapaa mielipiteidenvaihto (sikäli kun se ei ole pelk-kää abstraktiota) on tarpeen juuri yhtenäisyyden saa-vuttamiseksi pääasiassa ja sitä edellyttää jo ajattelu-prosessikin. Sosialistisen demokratian kehitys, joka ta-kaa mahdollisuuden mielipiteiden esteettömään ver-tailuun, on varma keino kaikenlaista dogmaattisuutta ja ajatusten köyhtymistä vastaan.

Toisaalta yksilön omalaatuisuus voi ilmetä vain yh-teistä taustaa vasten. Ja se on paljon vaikeampaa kuin tyhjänpäiväisen omaperäisyyden tavoittelu. Kun sel-laista yhteistä perustaa ei ole, kun pääasia on vain huutaa kovemmin kuin muut ja päästä valonheitinten valoon, käyttää hyväkseen jonkinlaista mainostusta tai itsemainostusta, niin kaikki todelliset ihmisten väliset erot ja lahjakkuuden tasot pyyhkiytyvät pois.

— Yhteiskunnan yhtenäisyys ja tiiviys on sosialismin ainutlaatuinen ominaisuus, kallisarvoinen ja voittamaton voimamme, sanoi toveri L. I. Brezhnev helmi-kuun 22. päivänä 1980 tavatessaan äänestäjiään Moskovan Baumanin vaalipiirissä. — Tietysti imperialisteilla kuten meilläkin on ohjuksia. Heillä on kosolti luonnonrikkauksia kuten meilläkin. Heilläkin on lahjakkaita tiedemiehiä, insinöörejä ja kulttuurihenkilöitä. Mutta heillä ei ole eikä voi olla yhtenäistä yhteiskuntaa. Muistakoot vihollisemme historian opetukset. Tietäkööt, että neuvostoliittolaisten yhtenäisyys ilmenee erityisen voimakkaasti silloin, kun meille yritetään puhua uhkausten kieltä.

Viimeksi toimitetussa väestönlaskennassa todettiin, että Neuvostoliitossa asuu toistasataa suurta ja pientä kansaa. Näin monikansallisen valtion kehitys synnyttää melkoisesti ongelmia. Ja ne ovat alituisen ja tulevat olemaankin yhtä monikielisen lehdistömme, televisiomme, radiomme ja kustantamojemme näkökentässä. Me tuemme kaikin tavoin edustajakokouksen omaksumaa linjaa, jonka mukaan on kasvatettava jokaisen Neuvostoliittoon kuuluvan liittotasavallan aineellista ja henkistä potentiaalia ja samalla sen mahdollisimman laajaa käyttöä koko maan sopusointuisen kehityksen hyväksi. Linjaa, joka tähtää neuvostointegraation syvenemiseen, mikä merkitsee elimellisesti yhtenäistä kompleksia, jossa kokonaisuus on verrattomasti enemmän kuin sen osatekijöiden yksinkertainen summa. Kysymys on nyt siis koko yhteiskuntamme luovan potentiaalın mobilisoinnista. Joukkoviestimet tekevät paljon sen hyväksi. Mutta silti harmittaa yhä syvällisen analyttisen tutkimusmateriaalin puute, sellaisen joka koskettelisi elämämme peruskysymyksiä ja kypsyneitä ongelmia.

Tuki ja kritiikki

Meillä lehtimiehillä on kaksi toisiinsa yhteydessä olevaa tehtävää. Ensinnä meidän tulee selkeästi, kekseliäästi ja sisältörikkaasti esittää opettava ja edistysellinen kokemus kaikilla talous- ja yhteiskuntaelämän aloilla. Toiseksi meidän tulee arvostella puutteita ja laiminlyöntejä.

Jos puhutaan edistyksellisestä työkokemuksesta, niin joukkoviestinten tehtävä on etsiä, yleistää ja levittää laajalle opettavaisia esikuvia siitä, miten on työkenneltävä ja käyttäydyttävä, olipa kysymyksessä kollektiivi tai yksityinen ihminen.

Kritiikkiä meidän tulee käyttää erityisen tarmokkaasti lisätäksemme kunkin vastuuta hänelle uskotusta työstä ja vahvistaaksemme sosialismin moraaliperiaatteita ihmisten käytöksessä.

Kritiikistä on puhuttava erikseen ja seikkaperäisemmin. Uuden maailman rakentajat olisivat utopisteja eivätkä realistisia vallankumouksellisia, jos he uskoisivat, että sosialismin kehityksessä ei ilmene ongelmia eikä ristiriitoja. Sosialismi on elävä organismi, jolla on menneisyytensä ja tulevaisuutensa, eletty ja syntyvä. Emme voi väistää ristiriitoja, joita syntyy edistyksellisen ja takapajuksen välillä yhteiskuntaelämässä ja tietoisuudessa.

Oikeus arvosteluun on Neuvostoliitossa saanut ylimmän valtiollisen lain voiman. Neuvostoliiton perustuslaki edellyttää, että sellaiset henkilöt, jotka vainoavat toisia arvostelun tähden, joutuvat vastuuseen. Siitä huolimatta tämä kysymys ei todellisessa elämässä ole helppo. Koetan selittää sen ymmärrettävästi konkreettisella ja tarkoituksellisen yksityisellä esimerkillä.

Meillä tuli taannoin parrasvaloihin satiirinen filmi Autotalli. Ranskalainen sanomalehti Le Figaro kirjoitti, että sen ohjaaja E. Rjanzanov joutui muka tinkimään jokaisesta metristä kuvattua filminauhaa erityiskatselujen jälkeen. Mutta tässähän ei ole mitään uutta: näin lännessä aina vakuutetaan, että kaikenlainen satiiri on Neuvostoliitossa melkein pä kiellettyä.

Mutta mitä kertookaan filmiohjaaja itse filmin ensimmäisestä katselusta Neuvostoliitossa? Se tapahtui pienessä kaupungissa Moskovan lähistöllä, missä on muutama tehdas, kaksi tieteellistä tutkimuslaitosta, kolme tekniikumia ja kaupungin laidalla suuri kasvihuoneviljelyyn erikoistunut valtioneila. Eräänlainen yhteiskuntamme sosiaalisen rakenteen pienoismalli.

Nähtyään filmin yleisö sai kuulla, miten se oli syntynyt. Rjanzanov kuului osakkaana autotalleja rakentavaan osuuskuntaan. Kerran hän meni sen kokoukseen, viipyi siellä pari tuntia ja poistui järkyttyneenä. Asia oli niin, että autopaikkojen vähetessä oli osakkaiden määrää supistettava. Hallitus oli jo ennalta määrännyt uhrit: ne joilla ei ollut korkeaa asemaa eikä vaikutusvaltaisia suojelijoita. Useimmat osakkaat kulkivat kokouksen puheenjohtajan talutusnuorassa, sillä tällä oli suuri elämäkokemus. Lujia moraalisia periaatteita hänellä ei kuitenkaan ollut. Kun osaksluettelosta poistettujen nimet oli luettu, huokaisivat helpotuksesta ne osakkaat jotka olivat saaneet jäädä. Heitä ei liikuttanut lainkaan se, että he olivat olleet todistamassa vääryyttä ja jopa osallistuneet siihen. Mutta vielä pelottavampaa oli, etteivät he edes tiedostaneet sitä. Filmiin mahtui paljon sellaista, mikä todellisuudessa oli tapahtunut.

Ohjaajan kertomuksen jälkeen hänelle alkoi tulla kirjelappusia. Ensimmäisessä kysyttiin, oliko mitään

mieltä tehdä tuollaisia filmejä ja voivatko ne vaikuttaa parhain päin naurunalaisiksi tehtyihin asioihin. Seuraavissa lippusissa tiedusteltiin itse asiassa yhtä seikkaa: "Sanokaa olkaa hyvä, miten saitte luvan kuvata noin arkaluontoisen käsikirjoituksen?" (Huomaatteko, tässä kysyjä oli jo neuvostoliittolainen eikä Le Figaron lukija!)

Ohjaaja vastasi, että käsikirjoitus oli hyväksytty ohjattavaksi heti ja ilman minkäänlaisia huomautuksia. Sitä paitsi se oli julkaistu aikakauskirjassa, jossa julkaistaan käsikirjoituksia. Niin että mikäänlaisia vaikeuksia ei filmin teossa ollut.

Sitten tuli vielä kirjelippu: "Kuulin väitettävän, että filmistä on leikattu pois jotakin. Jos siitä on leikattu pois jotakin, niin mitä?"

Ohjaaja vastasi, että filmistä ei ollut poistettu yhtäkään sanaa tai kuvajaksoa, ennen kuin se päästettiin varsin laajaan levitykseen.

Ja seuraavassa kaksi täysin vastakkaista mielipidettä filmistä.

Ensimmäinen: "Eikö teistä tunnu, että loukkaatte filmillänne neuvostoliittolaisia? Tietysti yhteiskunnassamme on puutteita, mutta kun te olette tehostanut värejä ja tehnyt kaikesta karikatyyrin!"

Vastaus: Se joka noudattaa kansaansa kohdistuvan aidon rakkauden tunnetta ja haluaa ihmisten elävän paremmin, ei voi olla huomaamatta vääryyttä ja hänellä on oikeus julkistaa katkerinkin totuus siitä.

Toinen: "Filminne on kevennettyä kritiikkiä. Ettekö nyt voinut kovemmin ruoskia elämämme sairauksia?"

Tällaista kysymystä tuskin odotettiin: filmihän oli melko pisteliäs.

Siinä teille kuva elävästä elämästä. Luulen, että se auttaa ymmärtämään, miten kritiikin laita todellisuus-

nessa on. Yhteiskunta haluaa sitä ja puolue tukee sitä aktiivisesti. Ja siitä huolimatta — mikä määrä erilaisia tulkintoja! Ei siis olekaan kovin helppoa kohota ymmärtämään sitä yksinkertaista totuutta, että rakentava kritiikki johtuu vilpittömästä halusta auttaa meitä tulemaan paremmiksi ja vapautumaan puutteistamme ja heikkouksistamme.

Kritiikki vaatii rohkeutta siltä, joka siihen turvautuu. Meidän on entistä määrätietoisemmin kasvatettava tätä välttämätöntä ominaisuutta lehtimiehissä. Samoin kuin on kasvatettava myös taitoa oikein käyttää tuota varsin terävää asetta. Tarvitaanhan oikeudenmukaista, rauhallista kritiikkiä, joka on vapaa sensaatiohakuisuudesta eikä loukkaa ihmisarvoa.

Edellisestä esimerkistä seuraa nähdäkseni laajempikin johtopäätös: yksilön poliittisen sivistyksen merkitys kasvaa sitä mukaa kuin sosialistinen demokratia laajenee ja täydellistyy. Ihmisten tulee tuntea kunnolla oikeutensa ja vapautensa ja osata soveltaa niitä käytännössä. Joukkoviestinten tärkeä tehtävä on edistää tätä ja auttaa kansalaiset hankkimaan korkeatasoinen poliittinen sivistys.

Maailmanrauhan nimessä

Tähän saakka on puhuttu maan sisäisistä asioista. Mutta meidän päivinämme on erityisen tuntuvaaksi muodostunut niiden yhteys ulkoisiin seikkoihin, joista paljolti riippuu rakennussuunnitelmiamme toteutumisen.

Tiedämme, että edustajakokouksen aattona USA:n uusi hallitus katsoi oikeutetuksi valita tiukan sävyn Neuvostoliiton suhteen. Kysymys ei ole presidentti

Reaganin ja hänen lähiympäristönsä lausuntojen tyylistä. Kun puhumme tiukasta sävystä, tarkoitamme konkreettista suhtautumista konkreettisiin kysymyksiin — paluuta ajatukseen neutroniaseiden sijoittamisesta Länsi-Eurooppaan, SALT 2 -sopimuksen jarruttamisesta, yrityksistä paisuttaa sotakuluja entisestäänkin jne. Tässä ilmenee selvästi laskelma, että kiristämällä varustelukilpaa paitsi saadaan sotilaallinen etumatka Neuvostoliittoon nähden, myös riistetään siltä mahdollisuudet myöntää riittävä määrä varoja rauhallisen kehityksen tarpeisiin.

Nyt kun edustajakokouksen tulokset ovat tiedossa, siirtyvät kaikenlaiset väitteet ja spekulatiot varjoon. Melko selvästi ilmenee myös, miten kestävä oli luottaa siihen, että talouselämämme olisi tukahdutettavissa sotakulujen taakalla.

Yhtäältä NKP:n 26. edustajakokous todistaa painavasti, että Neuvostoliitto aikoo myös 80-luvulla lisätä ponnistelujaan kansainvälisen ilmapiirin tervehtymiseksi perin juurin, kilpavarustelun rajoittamiseksi ja rauhanomaisen yhteistyön kehittämiseksi. Toisaalta on niin ikään selvää, että määräävä seikka Neuvostoliiton sisäpolitiikassa on edelleenkin rauhanomaisen luovan työn linja.

Neuvostoliiton talouselämän kehityksen moninaiset ja vaikeat tehtävät pyritään ratkaisemaan ottamalla huomioon myös liittolaisten ongelmat, ja tässä onkin paikallaan kosketella suhteita sosialistiseen Puolaan. Neuvostoliitto suhtautuu ymmärtämyksellä toimenpiteisiin, joihin Puolan johto on ryhtynyt voittaakseen kriisitilanteen, mutta se antaa lisäksi tarmokasta taloudellista, poliittista ja moraalista apua tälle maalle. L. I. Brezhnevin lausunnot Neuvostoliiton internationalistisesta avusta tietyille sosialistisille maille saivat

edustajakokouksen valtuutettujen täyden hyväksynnän.

Maailmamme elää vaikeita aikoja. Aikoja, jolloin aivan erityisesti tarvitaan itsehillintää, tyyneyttä ja järkevyyttä. Nyt emme saa joutua paniikkimielialan valtaan. Emme saa pelätä vaikeuksia. Emme saa antaa asioiden mennä menojaan emmekä saa menettää sitä, minkä ihmiskunta on saavuttanut ja mikä varjelee sitä sodalta. Tarkoitan liennytyä.

Joissakin lännen poliitikoissa tämä sana on jo jonkin aikaa herättänyt ärtymystä. Liennytykselle etsitään korviketta. Mutta mikä voisi sen korvata? Vain vastakkainolo, uusi, toinen kylmä sota.

Mitä tästä asiasta sanoo NKP:n edustajakokous, minkä kannan se omaksuu hetkellä, jolloin Neuvostoliittoa yritetään saada kiristämään otettaan ja varsinkin kun sitä provokoidaan tiukalla linjalla? Tämä on käsittääkseni se pääkysymys, joka on askarruttanut monia maailmassa ja johon on kaikkialla odotettu vastausta.

Vastaus, joka Kremlistä saatiin, täytti luullakseni kaikkien vakaumuksellisten liennytyksen kannattajien odotukset. Kaikkien jotka ovat viljelleet idän ja lännen valtioiden rauhanomaisen ja rakentavan yhteistyön vainioita. Ja niiden joukossa on Suomi johtajineen, joiden panokselle yleiseurooppalaiseen yhteisymmärrykseen L. I. Brezhnev antoi toimintaselostuksessaan suuren arvon. Vastaus on seuraava. Varustelukilvan sijasta sen hillitseminen. Vastakkainolon sijasta liennytyksen säilyttäminen ja syventäminen. Ylimielisen sävyn sijasta rauhanomainen ja tuloksellinen dialogi. Vanhojen konfliktitilanteiden säilyttämisen ja uusien provokoimisen sijasta niiden ratkaiseminen ja ennalta ehkäiseminen. Sotaisuuden sijasta itsehillintä. Inerti-

syyden ja passiivisuuden sijasta sodan ja rauhan ratkaisevassa kysymyksessä aloitteellinen toiminta, kekseliäisyys ja mielikuvitus niiden esteiden voittamisessa, jotka häiritsevät varustelukilvan rajoittamista. Idän ja lännen valtioiden jatkuvan vieraantumisen ja hajanaisuuden sijasta niiden lähentyminen ja yhteistoiminta kaikille tuhoisan sodan ehkäisemisen yhteisellä alalla. Edustajakokouksessa vallitsi luja, varma mutta tyyni ja maltillinen sävy. Kuten nyt voi reaktioista päätellä, se käsitettiin — ei heikkouden, vaan vastuuntunnon ilmaukseksi asiassa, joka oli liian vakava, jotta siinä olisi voitu terveän järjen ja selkeän linjan sijasta päästää valloilleen tunteenomaiset purkaukset ja ärtymys jonkun tahdittomuuden vuoksi.

On kuvaavaa, että seuraavana päivänä Brezhnevin edustajakokouksessa esittämän toimintaselostuksen jälkeen amerikkalaisen CBS-televisioyhtiön johtava uutisohjelmien toimittaja Walter Conkrite ilmoitti, että tämän puheen tuloksena muodostunut mielipide idän ja lännen välisen jännityksen heikkenemisestä on edistänyt liike-elämän aktiivisuutta New Yorkin arvopaperipörssissä.

Edustajakokous osoitti, että neuvostokansalle on paitsi halua myös poliittista tahtoa tehdä kaikki rauhan — kestävä ja horjumattoman — hyväksi. Eikä vain tahtoa taistella rauhan puolesta, vaan myös täsmällinen ja selkeä ohjelma tälle taistelulle. Edustajakokouksen toimenpiteet käsittävät koko maailman ja koskevat olennaisimpia ongelmia, joiden ratkaisusta riippuvat rauhan ja liennytyksen kohtalot.

Te tunnettekin nämä ehdotukset — ”Brezhnevin kahdeksan kohtaa”, kuten lännessä sanotaan. Ne johduvat tietenkin Neuvostoliiton kansallisista eduista, mutta eivät yksinomaan niistä. Ne vastaavat myös

muiden maiden — myös USA:n — etuja. Maailmassa on kehkeytynyt aivan liian läheinen uhka, jotta tällaisissa oloissa olisi varaa tavoitella itselleen yksipuolisia etuja puhumattakaan tilien selvittämisestä jonkun kanssa tai sameissa vesissä kalastelusta.

Lisäksi emme tapamme mukaan pidä tiukasti kiinni ehdotuksistamme, vaan olemme valmiit käsittelemään kaikkia vastaehdotuksia. Mutta ratkaisua on etsittävä. Ja sitä varten tarvitaan ensimmäiseksi dialogia.

Enemmän valoa!

Juuri tässä yhteydessä joukkoviestintien toiminnalle on erityistä merkitystä seuraavalla seikalla. Neuvostoliiton uudet ehdotukset on osoitettu niin hallituksille kuin kansanjoukoille, kansainväliselle yleisölle kokonaisuudessaan. Tätä korostaa muun muassa äärettömän tärkeä aloite arvovaltaisen kansainvälisen komitean perustamisesta, joka esittäisi koko maailmalle, kaikille maille mielipiteensä ydinsodan vaaran todellisesta suuruudesta ja siitä, että meidän aikanamme ei kannata luottaa minkäänlaisten tavoitteiden saavuttamiseen ydinasekiristyksen avulla ydinaseiden käytöstä puhumattakaan.

Tiedemiesten pätevä sana on erityisen painava. Heidän yhteistyönsä taistelussa ydinuhkaa vastaan omaa oman tarinansa. 25 vuotta sitten, keväällä 1956 Harwellissa neuvostoliittolainen akateemikko I. Kurtshatov teki selkoa ohjattujen termoydinreaktioiden tutkimuksista Neuvostoliitossa. Se oli ensimmäinen avoin ilmoitus sellaisista töistä, joita siihen aikaan suoritettiin tiukasti salassa. Tärkein oli epäilemättä neuvostoliittolaisen maailmankuulun tiedemiehen kehoitus tehdä

loppu blokkiajattelusta, punnita järkevästi maailmaa uhkaavaa vaaraa ja lähteä avoimeen herrasmiessopimukseen yhteistyöstä rauhan ja edistyksen nimessä. Tehtäköön muuten kunniaa Ison-Britannian tiedemiespiireille, jotka kutsuivat Kurtshatovin esitelmöimään Englantiin.

Tuolloin, neljännesvuosisata sitten, Albert Einstein, Bertrand Russell ja yhdeksän muuta maailmankuulua tiedemiestä julkaisivat manifestin, jossa rauhan säilyttämisen ja varustelukilvanvastaisen taistelun ongelmat paljastettiin todellista ydintään myöten ja ainoaa mahdollista vaalia myöten: suostummeko siihen, että ihmiskunnan olemassaolosta tulee loppu, vai löytääkö ihmiskunta voimia sodan ehkäisemiseen. ”Valitsemme todella kuoleman vain siksi, ettemme voi unohtaa riitojamme?... Muistakaa, että kuulutte ihmisukuun ja unohtakaa kaikki muu”, kirjoittivat tiedemiehet.

Nyt tarvitaan enemmän kuin koskaan joukoille tiedottamista, joka olisi edellytyksenä toiminnalle aseidenriisunnan hyväksi.

Varustelukilvan taloudelliset seuraamukset ovat tietenkin raskaat. Esimerkiksi nälän voittamiseen tarvitaan vuosittain 60 miljoonaa tonnia vehnää. Jos vehnätonni maksaa 12—13 dollaria, hinta olisi vajaa miljardi dollaria. Siis vain yksi päivä, jona asetehaat seisahduisivat, voisi ruokkia vuoden mittaan kaikki maapallon nälkäiset. Neuvostoliitto on valmis osallistumaan tämän yleismaailmallisen ongelman ratkaisemiseen kuten myös kansainvälisten raaka-aine-, polttoaine- ja energiatalousongelmien, ympäristönsuojelun, avaruuden rauhanomaisen valloituksen ja maailman merten resurssien hyväksikäytön.

Mutta kysymys on nyt paljosta muustakin. Lukui-

sien tutkimusten tulokset vahvistavat sen kiistattoman tosiasian, että ydinasesodan tuomat onnettomuudet ovat korjaamattomat. Maapallolle ei jää maata eikä maanosaa, jonka onnistuisi välttää ydiniskujen suoranaiset tai välilliset seuraukset.

Kuitenkin puhutaan mielin määrin erilaisista "rajoitetun ydinsodan" ja "humanisoitujen" ydinaseiden vaihtoehdoista. Tämä tapahtuu siksi, että ihmiset unohtaisivat atomisodan todellisine seuraamuksineen. Tämä on militaristisen propagandan viimeinen huumekeino.

Tiedemiesten tyyniä ja kuivia selityksiä ei juuri kuunnella. Esimerkiksi tällaisia: ydinasevarastot lähentelevät puoltatoista miljoonaa Hiroshiman tyyppistä pommia; niiden yhteenlaskettu teho on yli 50 miljardia tonnia "tavanomaista" räjähdettä; näillä aseilla voidaan 15 kertaa tuhota kaikki elollinen maapallolla.

Tai sitten tällainen alastomassa yksinkertaisuudessaan kammottava ongelma: jos puolentoista miljoonan asukkaan kaupungissa räjähtää yhden megatonnin ydinpommi maan pinnalla, kuolee heti noin kolmannes väestöstä, eivätkä joksikin aikaa vielä eloon jäävät yksinkertaisesti pysty hautaamaan puolta miljoonaa ruumista; uhrien hoitoon ei riitä sairaalapaikkoja, ei lääkkeitä eikä verta.

Puhuessaan NKP:n edustajakokouksessa Neuvostoliiton tiedeakatemian presidentti A. Aleksandrov sanoi: "Me tiedemiehet olemme selvillä ydinsodan mahdollisista seuraamuksista... Rauhanomaisen rinnakkainolon politiikka on ainoa mahdollinen, jotta ihmiset voisivat varjella yhteistä omaisuuttaan — planeettaamme — ja säilyttää sen elämälle kelvollisessa muodossa". Sanottakoon tässä, että akateemikko Alek-

sandrov on edellä mainitun akateemikko Kurtshatovin työtoveri ja ystävä; he ovat työskennelleet samalla tieteenalalla ja ovat yhtä hyvin perillä asioista.

Kaikkien maapallon ihmisten pitäisi yhdistyä ja ymmärtää, että heistä riippuu melkoisessa määrin ihmiskuntaa uhkaavan vaaran ehkäisy. Sitä varten he tarvitsevat vielä eräänlaista tietoa. Yritän taas esittää asian esimerkin muodossa.

Viime syksynä Ruotsin sosialidemokraattisen työväenpuolueen puheenjohtajan Olof Palmen aloitteesta perustettiin kansainvälinen aseidenriisunta- ja turvallisuuskomissio. Se on riippumaton kansainvälinen tutkimusryhmä. Sen tehtävä on valmistaa raportti vuonna 1982 pidettävälle YK:n yleiskokouksen uudelle aseidenriisunnan erityisistunnolle. Helmikuussa tämä komissio piti viimeisimmän istuntonsa. Luonteenomainen piirre oli seuraava. Käsiteltäessä kysymystä asevoimien ja aseistuksen rajoittamisesta Keski-Euroopassa kuultiin kaksi esitystä. Toinen tuli Wienin neuvotteluihin osallistuvilta sosialistisilta mailta ja sen teki Puolan valtuuskunnan johtaja. Toisen — kapitalististen maiden — esityksen teki Saksan liittotasavallan valtuuskunnan johtaja. Läsnäolijat asettivat heidät todelliseen ristikuulusteluun. Eikä ollutkaan kovin helppoa ymmärtää, mistä erimielisyydet oikein johtuivat. Nyt tuntuvat poistuneen kaikki esteet ensimmäisen vaiheen sopimuksen allekirjoittamisen tieltä (se koskee ennen kaikkea 20 000 neuvostoliittolaisen ja 13 000 amerikkalaisen sotilaan poistamista Keski-Euroopasta), mutta silti asia ei edisty. Palmen komissioon kuuluvat sellaiset taitavat poliitikot kuten USA:n entinen ulkoministeri Cyrus Vance, SDP:n puoluesihteeriksi Egor Bahr, Ison-Britannian entinen ulkoministeri David Owen, Yleispuolalaisen rauhankomitean puheenjohta-

ja J. Cyrankiewicz, Ranskan kansalliskokouksen puolustuskomitean varapuheenjohtaja Jean-Marie Daillet, Norjan uusi pääministeri Gro Harlem Brundtland, neuvostoliittolaisen USA:n ja Kanadan instituutin johtaja, NKP:n keskuskomitean jäsen ja akateemikko G. Arbatov. Jos heidän on vaikea päästä selville vesille, niin mitä voidaankaan vaatia tavalliselta kuolevaiselta, joka ei ole asioista perillä! Silti komission jäsenet ovat löytäneet yhteisen kielen mitä vaikeimmissakin ajankohtaisissa ongelmissa. Mutta myös paljon laajempien joukkojen tulisi löytää yhteinen kieli entistä paremman tiedonvälityksen pohjalla.

Me katsomme tärkeäksi velvollisuudeksemme mobilisoida yleisen mielipiteen kaikkia niitä esteitä vastaan, joilla yritetään häiritä sotilaallisen vastakkainolon tason alentamista. Tällä alalla olemme valmiit mahdollisimman laajaan yhteistoimintaan kollegojemme kanssa kaikista ideologisista erimielisyyksistä riippumatta.

Yhteistyön hengessä

Me kannatamme rauhanomaista rinnakkainoloa. Ja siten käsitettynä, että se ei ole vain "kuuman" sodan puuttumista, vaan myös "kylmän" sodan ja kaikkien sen kavaliene polvekkeiden inertian voittamista. Se on luottamuksen ja yhteisymmärryksen luomista valtioiden kesken, niiden kaikkinaista yhteistoimintaa täydellisen yhdenvertaisuuden ja keskinäisen edun pohjalla. Sellaista yhteistoimintaa, jota — kuten jo olemassa oleva kokemus osoittaa — toteutetaan käytännössä erilaisten kaikkia tyydyttävien sopimusten kautta. Se siis edellyttää osapuolten valmiutta keskinäisiin

myönnytyksiin ja kompromisseihin tietyissä kysymyksissä. Jokaisessa konkreettisessa tapauksessa kukin osapuoli pyrkii saamaan itselleen kyseisessä tilanteessa mahdollisimman suuren hyödyn, mutta se tietää, että saadakseen jotakin on myös annettava periksi jossakin muussa. Ilman tätä rauhanomainen rinnakkainolo jäisi pelkäksi tyhjäksi fraasiksi.

Solmiessaan vakaita ja kaikille edullisia yhteyksiä toiseen yhteiskuntajärjestelmään kuuluvien maiden kanssa Neuvostoliitto tietenkin saa oman hyötynsä kansainvälisestä työnjaosta, mutta se ottaa myös huomioon, että taloudellinen yhteistyö, varsinkin pitkäaikaisella pohjalla, edistää liennytyksen ja vakiintuneisuuden lujittumista kansainvälisessä politiikassa. Me aiomme tämän seikan huomioon ottaen popularisoida uutta taloudellista ja yhteiskunnallista kehitys-ohjelmaamme. Me osoitamme vielä tuloksettomiksi kaikki yritykset painostaa taloudellisesti Neuvostoliittoa.

Esimerkiksi USA on saavuttanut taloudellisiin pakkotteisiin ja syrjintätoimiin perustuvalla politiikallaan Neuvostoliiton kaupan suhteen vain sen, että useat amerikkalaiset toiminimet ovat joutuneet kaukonäköisempien länsieurooppalaisten kilpailijoiden toimesta syrjään Neuvostoliiton markkinoilta. Ja niinpä Neuvostoliiton kauppa Länsi-Euroopan maiden kanssa kasvoi vuonna 1980 18%.

Kansainvälisen tilanteen mutkistuessa kasvaa yhteiskuntajärjestelmiltään vastakkaisten maiden yhteistyöstä saatujen myönteisten kokemusten merkitys. Tässä suhteessa saavat lisääntyvää merkitystä Neuvostoliiton ja Suomen väliset suhteet. Ne kykenivät muita ennen voittamaan vaikean menneisyyden ja vieraan-

tuneisuuden ja rakentamaan yya-sopimuksen pohjalta todella hyvät naapurussuhteet.

APN:n hallituksen puheenjohtajalle Lev Tolkunonville myöntämässään haastattelussa presidentti Urho Kekkonen lausui NKP:n 26. edustajakokouksen aattona:

— Keskinäisen yhteisymmärryksen ja luottamuksen kasvu vuosikymmenten myötä on luonut suhteisiimme monia hyviä perinteitä. Näin on voitu jatkuvasti laajentaa kanssakäymistämme ja kehittää sen muotoja.

Olen pannut merkille, että maassamme käyviä ulkomaalaisia kiinnostavat erityisesti Suomen suhteet Neuvostoliittoon. Me emme pyri tyrkyttämään kenellekään omaa ”malliamme”, mutta kerromme toki mielellämme myönteisistä kokemuksistamme.

Luulen, että näissä presidentti Kekkosen sanoissa on saanut sananmuodon muuan joukkoviestinten toiminnan tärkeistä suunnista.

Rauhanomainen rinnakkainolo ja ideologinen taistelu

Rauhanomaisen rinnakkainolon politiikalla on selvästi piirretyt rajat. Sen piiriin kuuluvat valtioiden väliset suhteet. Rauhanomaisen rinnakkainolon politiikka on saanut tehtäväkseen löytää ratkaisuja nykyhetken polttavimpaan poliittiseen ongelmaan, siihen miten voitaisiin ehkäistä totaalinen ydinohjustörmäys ja suunnata kahden järjestelmän kamppailu rauhanomaisen kilpailun uomaan.

Mutta on toinenkin ongelma, jota voitaisiin sanoa nykyhetken suurimmaksi sosiaaliseksi ongelmaksi. Sen sisältö on kaikenlaisen yhteiskunnallisen ja kansallisen sarron eliminoiminen. Kun edellinen ongelma on rat-

kaistavissa valtioiden välisin sopimuksin, niin jälkimmäinen on ratkaistavissa luokkien — sorrettujen ja sortavien — välisellä kamppailulla.

Sota voidaan ja se tulee ehkäistä valtioiden ”välienselvittelyn” keinona. Vallankumousta ei yleensäkään voi ”kieltää” poliittisen ja yhteiskuntajärjestyksen muuttamiskeinona. Tietenkin olisi parempi, jos portugalilaiset siirtomaavaltiaat olisivat omasta aloitteestaan lähteneet Afrikasta, mutta he eivät tehneet sitä, ja Angolan sekä Mosambikin kansoilla oli täysi oikeus karkottaa heidät voimakeinoin. Tietenkin olisi parempi, jos Chilen ja Paraguayan terroristihallitukset luopuisivat itse vallasta, mutta ne eivät tee sitä, ja siksi kansojen riistämätön oikeus on kukistaa tyrannit.

Rauhaa ei voida erottaa yhteiskunnallisesta edistyksestä. Mutta tämä ei johdu vain siitä, että kommunistit sitä haluavat, vaan myös siitä, että kysymyksessä on yhteiskunnan kehityslaki. Vakavaa politiikkaa ei voi rakentaa kipua lievittävien harhakuvitelmien varaan. Eikä sitä myöskään voi rakentaa lähtien siitä, että voima pystyy pysäyttämään historiallisen prosessin.

Rauhanomainen rinnakkainolo ei säätele luokkien ja yhteiskuntaryhmien käytöstä valtion sisällä, vaan valtioiden käytöstä maailmannäyttämöllä. Sen tehtävänä on luoda sellainen maailmanjärjestys, jonka valitessa valtion sisäiset vääjäämättömät yhteiskunnalliset muutokset eivät johtaisi kansainvälisiin selkkauksiin, yhteentörmäyksiin tai tuhoisiin sotiin. Tämä on liennytyksen todellinen tarkoitus.

Maailmassa on olemassa kaksi yhteiskuntajärjestelmää, ja tämä on tosiasia. Niiden kannattajat pitäytyvät vastakkaisiin ideologisiin näkemyksiin. Mutta olisi murhenäytelmä ihmiskunnalle, mikäli kilpailevien mielipiteiden oikeellisuus (tai valheellisuus) todistet-

taisiin ydinohjusten tarjoamin perusteluiin. Tällaisen vaaran poistaminen on Neuvostoliiton rauhanpolitiikan päätavoite.

Tuska joka ei vaimene

Neuvostoliittolaiset tietävät liiankin hyvin mitä sota on. Tässä kohden joku varmaan ajattelee, miten kauan oikeastaan voi vedota niin kaukaiseen menneisyyteen. Mutta ei se meille ole niinkään kaukaista menneisyyttä.

Voisin muistuttaa, että viime sodan aineelliset vahingot ja kulut ylittävät yhteen laskettuina kaikki perussijoitukset maan kansantalouteen vuosina 1917—58. Missä me olisimmekaan nyt, jollei meidän olisi tarvinnut kärsiä sellaisia tappioita?

Ja ensimmäiset vuodet sodan jälkeen? Viittaaan itseleni läheiseen esimerkkiin Orelin alueelta, jolla siihen aikaan toimin. Rintama kulki neljästi sen kylien yli pyyhkäisten maan tasalle asunnot, koulut, sairaalat ja maatilat. Mutta tälle tuhotulle ja tuhkakksi muuttuneelle maalle pystyivät ihmiset kylvämään ja siltä korjaamaan sadon jo ensimmäisenä sodanjälkeisenä vuotena pitämättä pienintäkään lepotaukoa Brjanskin metsissä käymänsä partisaanisodan jälkeen. He tekivät sen, mitkä kaikkien länsimaisten käsitysten mukaan oli yksinkertaisesti mahdotonta. Ja tällaisia esimerkkejä voisi historiastamme ja nykyhetkestä ottaa lukemattomia. Menihän meiltä yli kaksikymmentä vuotta ulkomaisen aggression torjumiseen ja sotien tuhoaman kansantalouden elvyttämiseen. Se on melkein kolmannes neuvostovaltion olemassaolon ajasta.

Me puhumme edessä olevista vaikeuksista, jotka liittyvät työvoiman saantiin. Sekin on sodan suoranaisten seuraus.

Mutta pahinta on, että edelleenkin kannamme itsesämme sodan onnettomuuksien leimaa. Selitän tämän kahdella esimerkillä.

Monet tuntevat suuren neuvostokirjailijan ja lehtimiehen Konstantin Simonovin nimen. Hän kuoli taannoin. Hautajaisselostuksessa sanottiin: ”Vainajan tuhkan sisältävä urna haudataan Novodevitshjen kalmistoon.” Vasta myöhemmin tuli tietoon, että muutamaa päivää ennen kuolemaansa Simonov oli omaisiansa hyvästellessään lausunut viimeisenä tahtonaan, että hänen tuhkinsa haudattaisiin Valko-Venäjälle, Bunitshin kylän läheiselle pellolle muutaman kilometrin päähän Mogilevin kaupungista. Miksi juuri sinne? Siksi, että vuoden 1941 julman heinäkuun keskivaiheilla sotakirjeenvaihtaja Simonov näki, miten muuan puna-armeijan rykmenteistä taisteli siellä viimeiseen mieheen. Hän viipyi tuossa rykmentissä puoli päivää, mutta tuo vaatimaton valkovenäläinen peltoaukea eli aina hänen sydämessään paikkana, jossa hän sai taistelukasteensa tuossa pitkässä sodassa.

Ja toinen esimerkki. Juuri ennen 26. edustajakokouksen alkua L. I. Brezhnev sai kirjeen Jekaterina Perebejnovalta Donin Rostovista. Kirjeessä sanottiin:

”Belgradin kansainvälisellä hautausmaalla lepäävät ne neuvostosotilaat, jotka kaatuivat tuota maata vapauttaessaan. Sinne on haudattu myös minun Petrpoikani. Miten monta vuotta onkaan kulunut hänen kuolinpäivästään, mutta äidin sydän tuntee yhä tuskaa haavasta, joka ei umpeudu. Ja vielä on sydämeni kärsinyt siitä, että poikani hauta on niin kaukana kotimaasta. Tosin olen kaksi kertaa käynyt Jugoslaviassa ja tavallaan tavannut poikani. Mutta vieraillessanne Jugoslaviassa Te, Leonid Iljitsh, laskitte kukkasia Petrpoikani haudalle. Äidin kiitos Teille siitä, että Teillä

oli aikaa ja mahdollisuus tervehtiä poikaani ja hänen persoonassaan kaikkia neuvostosotilaita, jotka kaatuivat ja haudattiin kauas kotimaastaan. Ottakaa vastaan äidin siunaukseni vaikeassa kamppailussanne maailmanrauhan puolesta.”*

Sodan menetysten katkeruus ei häivy vuosienkaan myötä. Eivätkä unohdu mielestämme muisto niistä, jotka kaatuivat taistelutanterilla. Älköön kukaan riinaavasti pilkatko sellaista perustelua, kun me esitämme sen todisteeksi neuvostoliittolaisten rauhantahdosta.

Meille ei ole ominaista pyrkiä hankkimaan itsellemme yksinoikeutta totuuteen. Läheskään kaikki maailman rauhanpuolustajat, humanismin vilpittömät kannattajat eivät ole kommunisteja. Mutta ei voi olla aito kommunisti, ellei taistele rauhan ja kansojen yhteistoiminnan puolesta ja luotettavan turvallisuuden saavuttamiseksi.

”Kansojen välisen ystävyuden hyväksi”

Nämä sanat ovat APN:n motosta, uutistoimiston, jota edustan Suomessa. Ne saavat yhä laajempaa vastakäikua kanssamme yhteistyössä olevien eri poliittisia suuntauksia edustavien lehtimiesten keskuudessa.

Nykymaailmassa on ideologisia kantoja, jotka eivät ole sovitettavissa yhteen. Tämä on tosiasia, josta ei pääse yli eikä ympäri. Mutta ideologista kamppailuakin tulee käydä idelogisin menetelmin. Se ei vapauta

* L. I. Brezhnev laski seppeleen ”Pikkumaalla” taistelleen rykmenttitoverinsa Petr Perebejnovin haudalle osallistuessaan Jugoslaviassa presidentti Josip Broz Titon hautajaisiin. Perebejnovin äiti sai tietää siitä, kun hän oli toistamiseen käymässä poikansa haudalla Jugoslaviassa.

lehtimiestä välttämättömyydestä olla rehellinen ja objektiivinen, edistää kansojen keskinäistä lähentymistä ja yhteisymmärrystä niiden hajottamisen ja vihan lietsumisen sijasta.

Taannoin Neuvostoliiton rauhanpuolustajain komitean valtuuskunta kävi amerikkalaisten järjestöjen kutsumana USA:ssa. Valtuuskunnan jäsen, ansioitunut neuvostoliittolainen pedagogi Zoja Malkova kutsuttiin seuraamaan erään buffalolaisen kansakoulun kolmannen luokan oppituntia. Tunnin lopussa opettaja puhutteli oppilaitaan: ”No niin lapset, mitä sanomme venäläiselle vieraallemme jäähyväisiksi?” 9-vuotias pikkutyttö nousi ja vastasi vilkkaasti: ”Me vihaamme teitä venäläisiä. Me vihaamme kommunisteja.”

Tämähän on hirvittävää. Mistä elämään vasta astuvassa lapsessa tällainen rajaton viha? Synnynnäistä se ei varmasti ole. Tunnettu amerikkalainen vaikuttajayksilö tri Carlton Goodlet huomautti taannoin, että muutkin länsimaat mukaan lukien USA on todellinen ”harhautuksen saareke”. Jokaiseen amerikkalaiseen syydetään melkeinpä jo kehossa kirjaimellisesti virtoinaan typeriä ja ilkeitä väitteitä Neuvostoliitosta. Ei kannata syyttää tuota pientä koulutyttöä. On syytetävä niitä, jotka myrkyttävät hänen tietoisuutensa ja rampauttavat hänen mielensä.

Informaatio on nykyisessä kahtia jakautuneessa maailmassa hyvin monimutkainen ja monikasvoinen ilmiö, joka ei sovi tavallisen tiettyihin yhteiskuntajärjestelmiin jakautumisen puitteisiin. Tästä me puhuimme viime marraskuussa tavatessamme TV-2:n toimittajia. Ja keskustelun päätteeksi tulimme ilmeisesti siihen yhteiseen lopputulokseen, että niin paljon kuin erimielisyyksiä onkin, pitää toki olla journalistikalla yleiset periaatteensa. Ne perustuvat inhimillisen

kanssakäymisen alkeellisten sääntöjen noudattamiseen, sääntöjen joita ihmiset ovat kehittäneet yhteiskunnan monituhatuotisen moraalisen kehityksen tuloksena. Ne ovat normeja, jotka velvoittavat ihmisiä säätelemään käytöstään mitä erilaisimpien sosiaaliryhmien keskuudessa.

Sen jälkeen kun kävimme keskustelumme Tampereella, näyttää siellä pohdittujen ongelmien ajankohtauus vain kasvaneen.

Journalistiikan eettiset normit

USA:ssa uusi presidentti Ronald Reagan lausui ensimmäisessä epävirallisessa lehdistötilaisuudessaan Valkoisessa talossa helmikuun 3. päivänä:

— He (neuvostoliittolaiset, Neuvostoliiton kommunistit — kirj. huom.) eivät jaa moraalikäsitteitä, koska he eivät usko siihen, mihin me uskomme, he eivät usko haudantakaiseen elämään eivätkä jumalaan, heillä ei ole uskontoa. Siksi heille on moraalista vain se, mikä edistää sosialismin menestystä, ja tästä lähtien he katsovat olevansa oikeutettuja tekemään kaikkea, mikä edistää tämän asian menestystä, eivätkä näe siinä mitään epämoraalista.

Mitä tulee puheisiin uskomisesta jumalaan ja haudantakaiseen elämään, niin siinä ne ovat lähellä inkvisition tuomiota: ”Poltettakoon kerettiläinen, jotta hän pelastuisi.” Ei meitä tarvitse polttaa. Me otamme kyllä itse selvää siitä, mikä on hyvää ja mikä pahaa. Ja sitten, emmehän me osoita sormella niitä jotka uskovat jumalaan. Meidän perustuslakimme mukaan sellainen luokitellaan ”uskovaisten tunteiden loukkaamiseksi” kaikkine siitä johtuvine seuraamuksineen.

Mutta moraalisuus sisältyy luultavasti ennen kaikkea siihen, että me toteutamme rehellisin keinoin käsitäisiämme hyvästä ja oikeasta. Ja vaikeimmissakin elämäntilanteissa tulee meidän kärsivällisesti perustella, että olemme oikeassa ja että aikomuksemme ovat vilpittömät, pyrkien aina ottamaan huomioon myös vastaväittäjän johtopäätökset.

Reagan puhuu edelleen "epämoraalisesta kollektiivisuudesta, joka alentaa yksilöä". Tätä teemaahan jo käsittelinkin. Lehtityössäkin me noudatamme kollektiivisuuden periaatteita emmekä lainkaan pidä epämoraalisena ehkäistä sellaisten yksilöiden omavaltaisuuksia, jotka vahingoittavat yhteiskuntaa.

En voi sanoa, etteikö meilläkin joku yrittäisi pitää melua itsestään ja hankkia edes skandaalinkäryistä kuuluisuutta. Mutta me emme voi alentua sellaisten vaateiden esittäjien äänitorveksi. Neuvostoliiton joukkoviestinten lausunnot käsitetään syystäkin maamme yleisen mielipiteen ilmauksiksi. Luonnollisesti meidän velvollisuutemme on ottaa tämä huomioon toiminnassamme.

Jokainen meistä on velvollinen ajattelemaan käytöksensä yhteiskunnallisia seuraamuksia. Elämä mutkistuu ja ihmisen vastuu kasvaa. Varmaan jo itse vapauden käsitekin on tänään ennen kaikkea omaan itseen ja yhteiskuntaan kohdistuvan vastuun ylin muoto.

Yhdysvaltain presidentti siis väittää, että neuvostoliittolaiset ovat valmiit millä hyvänsä hinnalla tyrkyttämään omaa järjestystään. Tässä hän on selvästikin sekoittanut osoitteet. Hänen pitäisi vilkaista omaa ympäristöään.

Antautumatta hänen kanssaan polemiikkiin sanon vain, että sen puolueen ohjelma, jonka edustajakokous

on tämän tapaamisemme aiheena, sisältää seuraavan tavoitteen: on päästävä sellaiseen tilanteeseen, jossa moraalisuuden ja oikeudenmukaisuuden yksinkertaiset normit muodostuvat rikkomattomiksi elämänsään-
nöiksi niin yksityisten ihmisten kuin kansojenkin välisissä suhteissa. Meidän käsityksemme mukaan **omatunto** kuuluu yleisinhimillisen moraalin pysyviin arvoihin. Se puhuu ihmisen moraaliseen olemukseen enemmän kuin moni muu seikka. Vallankumouksellisilta vaaditaan todellakin kylmän järjen yhdistämistä kesyttömään taisteluun. Mutta omatunto säätelee silti aina käytöstä. Todella kommunistisille ihanteille uskolliset ihmiset eivät voi sanoin eivätkä teoin menettellä vastoin omaatuntoaan. Heidän velvollisuutensa on olla rehellisiä niin tovereilleen kuin omalle itselleenkin. Me pysymme aina uskollisina Leninin ohjeelle: ”Rehellisyys politiikassa on tulos voimasta, teeskentely — tulos heikkoudesta” (Teokset XVII, s. 148). Mutta ”vilpittömyys politiikassa, t.s. ihmisten suhteiden sillä alalla, joka ei ole tekemisissä yksilöiden, vaan miljoonien kanssa, — vilpittömyys politiikassa on täysin tarkastettavissa oleva sanojen ja tekojen välinen yhdenmukaisuus” (Teokset XXIV, s. 572).

Me olemme uskollisia neuvostoliittolaiselle elämänmuodolle, mutta emme aio viedä sitä minne tahansa. NKP:n 26. edustajakokouksessa ilmennyt realismi, tyyneys ja itsehillintä ovat uusi todiste siitä, että neuvostokansa on uskollinen rauhanomaisen rinnakkainolon politiikalle. Me kehotamme maailman kansoja pitämään huolta siitä, että pienen maapallomme kohtalo ei joutuisi heikkohermoisten tai epävakaiden ihmisten käsiin, jotka usein unohtavat pyhät sopimukset ja lämpimät kädenpuristukset.

Esimerkki kasvavasta yhteisymmärryksestä

Aikoinaan Balzac kirjoitti, että lehtimies merkitsee ajatusta alituoisessa liikkeessä, että lehtimies on kuin sotamies taistelun aikana. Kun olemme nyt kokoon-tuneet yhteen, kysymme tietysti itseltämme, mistä tässä nyt taistellaan. Hyvin paljosta.

Mutta tärkeintä, missä voimme olla sotamiehiä sa-massa rivissä — tuota Balzacin kuvallista ilmausta käyttäkseni — on taistelu siitä, että kahden yhteis-kuntajärjestelmän sitkeä kilpailu historiallisella näyt-tämöllä saatettaisiin palvelemaan maailmanrauhan ja yhteiskunnallisen edistyksen etuja, muutoin tuho on väistämätön.

Tältä kannalta saa erityistä merkittävyyttä luotta-muksen hengessä lujittuva yhteistyö meidän kahden maamme lehtimiesten välillä. Me annamme arvoa saavutetuista tuloksista niin suomalaisille lehtimiesjär-jestöille kuin Suomi—Neuvostoliitto-Seuran tiedotus-jaostolle.

Viime syksynä suomalaisten ja neuvostoliittolaisten lehtimiesten Helsinkiin kokoontuneet edustajat saat-toivat päätöskommunikeassaan Kohti Madridia to-deta: ”Me olemme kuitenkin huolimatta yhteiskunta-järjestelmien erilaisuudesta jo kauan voineet käsitellä vaikeitakin ongelmia rehellisesti ja avoimesti, toinen toisemme mielipidettä kunnioittaen.” Tätä yhteisym-märrystä meidän tehtävämme on varjella ja kehittää yhteisenä kallisarvoisena omaisuutenamme.

Viime syksynä allekirjoitettiin Neuvostoliiton leh-timiesliiton ja suomalaisten lehtimiesjärjestöjen väliset yhteistyösopimukset. Näiden sopimusten henkeä ja kirjainta vastasi maaliskuun 11. päivänä järjestetty ta-paamistilaisuus, joka vakuuttavalla tavalla vahvisti,

että suomalaiset kollegat ovat olleet elävästi kiinnostuneita työstämme varsin vastuullisella hetkellä sellaisen tapahtuman kuten NKP:n 26. edustajakokouksen jälkeen.

Optimismia

Edustajakokous antoi meille ennen kaikkea optimismia. Optimistinen ilmapiiri oli voittopuolisena myös edustajakokouksessa itsessään. Jopa siinä määrin, että muuan ranskalainen sanomalehti (ei kommunistinen) julisti edustajakokousartikkelissaan: "Neuvostoliitto kehittää optimismin offensiivin".

Ei meillä ole mitään sitä vastaan, mutta täsmenämme kuitenkin, että neuvostoliittolaisella optimisminolla ei ole mitään yhteistä kohtalon suosikin itsevarmuuden kanssa. Edustajakokouksessa sanottiin: "Kansamme tietää: kaiken mikä sillä on, se on luonut omalla työllään ja puolustanut verellään. Olemme optimisteja siksi kun uskomme työn voimaan. Olemme optimisteja siksi kun uskomme puolueeseen ja tiedämme, että sen viitoittama tie on ainoa oikea tie!"

Kysymys on siis luojien ja taistelijoiden optimismista; sellaisten huomispäivän rakentajien optimismista, jotka ovat vakuuttuneet asiansa menestyksestä.

Optimismimme johtuu useiden sukupolvien elämäkokemuksesta. Neuvostoliittolaiset eivät ole milloinkaan menettäneet uskoaan valitsemansa tien oikeuteen. Eivät ulkomaisen intervention ja kansalais sodan vaikeina aikoina eivätkä Hitlerin hyökkäyksen aiheuttamien yli-inhimillisten koettelemusten vuosina. Eivät neuvostovallan ensi vuosien taloudellisen kaaoksen ja nälänhädän aikana eivätkä myöskään sodan

jälkeen, kun jouduttiin kärsimään puutetta, jotta olisi saavutettu sotilaallinen pariteetti vastapuolen kanssa.

Neuvostoliittolaisten optimismi ei ole vain luonteenomaisuus. He ovat kuten muutkin ihmiset, tuntevat iloa ja surua, kokevat toiveikkuutta ja pettymyksiä, rohkeutta ja pelkoa, rakkautta ja eron tuskaa.

Tunnettu filmiohjaaja Aleksandr Dovzhenko sanoi kerran: ”Minä rakastan kansaani ja ymmärrän, että omalla elämälläni on tarkoitusta vain sikäli, kuin se suuntautuu kansan palvelemiseen. Uskon kansojen veljeyden voittoon, uskon kommunismin voittoon, mutta jos ensimmäisellä lennolla Marsiin poikani tai veljeni saa surmansa ulkoavaruudessa, en väitä kenellekään, että pystyisin voittamaan hänen menetyksensä aiheuttaman murheen. Sanon suoraan, että kärsin.”

Tämä on totinen tosi. Meidän tiemme ei ole helppo. Kyllä me tunnemme kärsimyksenkin. Mutta vaikka neuvostoihminen omaakin mielialojen ja tunteiden koko asteikon, hän on äärettömän varma maansa huomispäivästä ja siis jokaisen ihmisen, joka ei itse sulkeudu pois tämän maan kansalaisuudesta.

Neuvostoliittolainen optimismi ulottuu myös kansainvälisten kehitysnäkymien arviointiin. Tähän yhtyy presidentti Kekkonen taannoisessa haastattelussaan APN:lle sanomalla: ”Emme kuitenkaan saa menettää luottamustamme siihen, että liennytyksen jatkaminen on kansojen etuja parhaiten vastaava toimintalinja.”

Helsingin turvakokouksen päätösasiakirja lujitti olennaisesti poliittista tilannetta Euroopassa ja lisäsi maanosan kaikkien valtioiden turvallisuutta. Se oli niin huomattava saavutus, että se mielestäni tuskin menettää merkitystään kansainvälisen ilmapiirin vaihteluisakaan. Lisäksi Euroopan turvakokous tulee ymmärtää myös lähtökohdaksi sille pitkän aikavälin yhteis-

työprosessille, jolle Helsingissä hahmoteltiin kehitysuunnat vuosikymmeniksi eteenpäin.

Olemme optimisteja myös suhteessamme lehtimiestoimintaamme. Tietenkin tehtävää on vielä paljon, että voisimme täydellisemmin tyydyttää esimerkiksi suomalaisten kumppaniemme oikeutetut ammatilliset vaatimukset toimittamiemme kirjallisten, valokuva- ja telemateriaalien suhteen. Varsinkin nyt, kun sellaiset korkeat vaatimukset asetetaan meille NKP:n 26. edustajakokouksen lopputuloksista johtuen. Onhan maan taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen kaikilla suunnilla edellytetty tapahtuvan syvältä käyviä prosesseja, jotka eivät ole niinkään helposti kuvattavissa. Sitä paitsi ne on kuvattava sillä tavoin, että ne käyvät ymmärrettäviksi ihmisille, jotka elävät aivan toisenlaisissa oloissa. Varmin keino on mahdollisimman täsmällisesti välittää sellaisten tavallisten ihmisten ajatuksia ja tunteita, jotka ovat lähempänä tuotantoa ja kansan elämää ja voimakkaammin ja tarkemmin havaitsevat sen jokapäiväisen kulun. Tähän me pyrimekin.

Mutta uskon jokaisen ennakkoluulottoman ihmisen myöntävän, että vaikka parannammekin työtämme, meidän ei tarvitse rikkoa niitä perinteitä, jotka ovat muodostuneet neuvostoliittolaisessa suhtautumisessa tiedottamiseen. Meitä ei vaadita muuttamaan poliittista ja ammatillista luonnettamme ymmärtääksemme kansainvälisen etiikan normit, jotka tähtäävät rauhan tahdon, kansojen välisen luottamuksen ja yhteisymmärryksen rohkaisemiseen. Eikä meitä tarvitse kehoittaa vastuuntuntoisuuteen valaistessamme kysymyksiä, joista kansainvälinen ilmapiiri kokonaisuudessaan tai eri maiden välisissä suhteissa vallitseva ilmapiiri riippuu.

**Yrittäkäämme pysytellä niiden vaatimusten tasolla,
joita jatkuvasti kehittyvä elämä niin voimakkaasti
esittää!**

VASTAUKSIA SUOMALAISTEN LEHTIMIESTEN KYSYMYKSIIN TAPAAMISTILAISUUDESSA 11. MAALISKUUTA 1981

1. Kuinka monta sanomalehteä Neuvostoliitossa ilmestyy ja mikä on niiden yhteenlaskettu painosmäärä?

— Julkaistaan 7985:tä sanomalehteä 56:lla Neuvostoliiton kansojen kielellä. Lehtien kertapainos on 173 miljoonaa kappaletta ja vuosipainos noin 3,5 miljardia kappaletta.

2. Monien suomalaisten mielestä tiedotatte liian kuivasti ja vaikeaselkoisesti. Tuleeko tässä suhteessa tapahtumaan muutoksia edustajakokoukseen jälkeen?

— Vastaus tähän kysymykseen sisältyy esitelmään. Lisään vain, että parantaessamme aineiston tarjonnan muotoja me tulemme aina taipumattomasti vastustamaan sensaationtavoittelua, aiheetonta terävyyttä, mahtipontisuutta ja koukeroisuutta ja pyrimme kuvattavien tapahtumien ja ilmiöiden asialliseen selvittelyyn.

3. Miksi Neuvostoliiton tiedotuksessa ulkomailla luodaan kuvaa ongelmattomasta yhteiskunnasta?

— Mielestäni asia ei nykyään enää ole aivan niin. Keinoista parantaa aineistomme sisältöä ja muotoa minä jo puhuin. Lisään, että meitä auttaisivat laajat artikkelitilaukset, joissa tuodaan esille kysymykset, joihin lehti odottaa vastausta. Ikävä kyllä sellaisia tilauksia on toistaiseksi vähän.

4. Onko neuvostolehdistö vapaa?

— *mistä ei saa puhua?*

— *mistä puhutaan?*

— Kaikesta kirjoitetaan. Ei ole sellaista elämän alaa, jota ei valotettaisi lehdistössä. Se auttaa ihmisiä ymmärtämään tapahtumien valtavaa virtaa, tekee yhteenvetoja ja kommentoi, valottaa ja vakuuttaa, suosittaa ja kehottaa, herättää ja organisoii joukkoja, muokkaa yleistä mielipidettä, tukee yhteiskunnallisten arvojen järjestelmää ja käyttäytymisen malleja. Toisaalta se välittää joukkojen suhtautumista puolueen ja valtion päätöksiin sekä tapahtumiin kotimaassa ja ulkomailla. Lehdistö on myös kanava, jonka kautta ehdotuksia sekä merkkejä vioista yhteiskuntaorganismien eri osien ja valtion hallinnon elinten toiminnassa kulkee. Joka viides kirjoitus kotimaan aiheista johtavissa sanomalehdissä arvostelee jotakuta jostakin, myös hallituksen jäseniä.

Sitten — *mistä ei ole tapana kirjoittaa* Neuvostoliitossa. Neuvostolehdet eivät kiinnitä mitään huomiota minkäänlaisiin huhuihin tai juoruihin yksityishenkilöistä, tietoihin avioliitoista ja avioeroista eivätkä astrologisiin ennustuksiin.

Kursailematonta sekaantumista ihmisten yksityiselämään ja tarkistamattoman informaation julkaisemista ei sallita.

Mistä ei saa kirjoittaa. On lakeja, jotka kieltävät kaikenlaisen sotapropagandan, rotu- ja kansallisen eripuraisuuden ja vihan lietsomisen ja minkään kansan kansallisen arvon loukkaamisen. On lakeja, jotka on tähdätty moraalittomia ilmiöitä, esimerkiksi pornografiaa vastaan.

Usein tulkitaan sananvapauden loukkaukseksi Neuvostoliiton perustuslain 39. pykälä, jossa sanotaan: "Kansalaisten oikeuksien ja vapauksien käyttämisen ei tule aiheuttaa vahinkoa yhteiskunnan ja valtion eduille tai muiden kansalaisten oikeuksille."

Tämä pykälä on täysin kansainvälisen oikeuden mukainen. Yksityiskohtaisempi vastaus tähän kysymysryhmään on annettu suomenkielisessä kirjasessa *Sosialistinen demokratia*. Halukkaat voivat saada sen Uutistoimisto APN:n Helsingin toimistosta.

Puhutaan valvonnasta. Te tiedätte, miten usein joudun esiintymään suomalaisissa lehdistä. Myös hyvin kiistanalaista aineistoa esittäen. Kun ilmenee tarvetta, minä istuudun ja kirjoitan, mitä ajattelen. Vasta myöhemmin

lähetän julkaistun kirjoituksen Moskovaan — tiedoksi.

5. Miten Neuvostoliiton tiedotusalan työntekijät koulutetaan?

— Lehtimiehiä koulutetaan tällä hetkellä 24:ssä valtiollisessa yliopistossa. Monissa niistä on päiväosastojen lisäksi ilta- ja kirjeopiskeluosastoja. Päiväosastoilla opiskelee kaikilla vuosikursseilla noin 6000 henkeä, kirjeosastoissa 6500 ja iltaosastoissa 1500 henkeä. Päiväosastojen ensimmäiselle vuosikurssille otetaan 1200 opiskelijaa. Vuosittain valmistuu noin 1000 henkeä.

Viime aikoina on Neuvostoliiton lehtimiesliiton ratkaisevalla myötävaikutuksella laadittu uudet opetussuunnitelmat ja -ohjelmat. Opiskelijoiden opiskelun aineellista pohjaa on lujitettu. Tieteellistä työtä journalistiikan alalla on edelleen kehitetty. On otettu käyttöön uudet opiskelijoiden valinnan ja valmistuneiden työhön sijoittamisen periaatteet. Kaikki tämä on parantanut opiskelijakuntaa ja lehtimieskoulutuksen laatua.

6. Mistä johtuu Neuvostoliiton työvoiman kasvun hidastuminen? Sodastahan on kulunut jo 36 vuotta.

— Kahdeksankymmenluvulla piti kansantalouteen tulla työskentelemään sodan aikana ja heti sen jälkeen syntyneiden lasten lapsia. Silloin lapsia kuitenkin syntyi vähän. Se on pääsyy. Lisäksi on nyt siirrytty keskiasteen

oppivelvollisuuteen. Nuoriso tulee mukaan kansantalouteen myöhemmin.

7. Usein toteatte, että lehtienne painos- ja sivumäärät voisivat olla paljon suurempia, ellei olisi paperipulaa. Toiko edustajakokous joitakin ratkaisuehdotuksia tähän pulmaan?

— Niin, paperista on pulaa. Edustajakokouksessa tästä puhui erityisen voimakkaasti Neuvostoliiton kirjailijaliiton hallinnon ensimmäinen sihteeri G. Markov. Näin hän sanoi: ”Kirjojen, mm. lasten kaunokirjallisuuden, sekä aikakaus- ja sanomalehtien huutava pula ja niiden tilaamisen rajoittaminen, joista ikävä kyllä on tullut pitkäaikainen ilmiö milloin paperipulan, milloin kirjapainojen rajallisten mahdollisuuksien vuoksi, vaativat uusia lisätoimia, jotta yhteiskunnalle taattaisiin tarpeeksi painettuja julkaisuja.”

Näin terävä, edustajakokouksen puhujakorokkeelta kuuluva arvostelu ei jää seurausitta. Se on täysin mahdotonta. Jäämme odottamaan tuloksia. Mahdollisesti ne koskevat myös Suomen kanssa tällä alalla tehtävän yhteistyön edelleen laajentamista.

8. Ottavatko ulkomailla työskentelevät lehtimiehet huomioon sen maan erityispiirteet, joissa he työskentelevät?

— Kuinkas muuten. Otan kärjistetyn esimerkin. Espanja ottaa ilman muuta vastaan kai-

ken aineiston härkätäisteluista. Vaan entäs Intiassa, jossa lehmä on pyhä eläin?

Maan lakien ja tapojen kunnioittamisen lisäksi on otettava huomioon maassa muodostuneet journalistiikan perinteet. Tärkeintä on kuitenkin pysyä omana itsenään. Mukautumalla sulautuu pian massaansa siinä määrin, että ei enää herätä huomiota. Loppujen lopuksi jokainen meistä on jollain lailla kiinnostava ulkomailla niin kauan kuin enemmän tai vähemmän peilin tavoin edustaa oman kansansa tärkeimpiä luonteenpiirteitä.

Toisaalta ei toisessa maassa saa käyttäytyä ylimielisesti, yrittäen kursailematta tyrkyttää omia käsityksiään ja näkemyksiään. Kuten sanotaan: maassa maan tavalla.

Lyhyesti, lehtimieskin tarvitsee kaikkialla päätä. Ei ole haitaksi ottaa se mukaan myös lähtiessään työhön ulkomaille. Lisäksi tarvitaan vilpittömyyttä kunnioitusta sitä kansaa kohtaan, jonka keskuuteen on kohtalon tahdosta joutunut. Jos sitä ei ole, on aikaa hukkaamatta palattava kotiin. Kaikki teeskentely ja vilpillisyys suhteissa paljastuu heti. Varsinkin, kun joutuu liikkumaan sellaisessa ympäristössä, jollaisen muodostavat terävät ja kaidennäkevät suomalaiset ammattitoverimme.

RAUHANOHJELMAN ELIMELLISTÄ JATKAMISTA JA KEHITTÄMISTÄ

**NKP:n keskuskomitean pääsihteerin L. I. Brezhnevin
selostuksesta NKP:n 26. edustajakokoukselle**

... Me jatkamme taistelua kansainvälisen tilanteen perusteellisen tervehdyttämisen puolesta. Luotettavana suuntaviivana siinä on ollut ja on NKP:n 24. ja 25. edustajakokouksen julistama Rauhanohjelma.

Maailman nykytilanne vaatii uusia ylimääräisiä ponnistuksia sodanuhkan eliminoimiseksi ja kansainvälisen turvallisuuden varmistamiseksi. Saanen kertoa edustajakokoukselle eräistä tähän suuntaan vaikuttavista ajatuksista.

Viime vuosina, kuten tunnettua, milloin missäkin maailman kolkassa on syntynyt sotaselkkauksen pesäkkeitä, jotka ovat tuon tuostakin uhanneet leimahtaa suureksi paloksi. Kuten kokemukset ovat osoittaneet, niiden sammuttaminen ei ole helppo asia. Helpompaa olisi sellaisten pesäkkeiden syntyminen ennalta ehkäiseminen ja estäminen.

Esimerkiksi Euroopassa tätä päämäärää ovat jossakin määrin palvelleet ja hyvin palvelleetkin Ety-

kokouksen päätöksen mukaiset toimenpiteet luottamuksen lisäämiseksi sotilaallisella alalla. Niihin kuuluu muun muassa ennakoilmoitus maavoimien sotaharjoituksista sekä tarkkailijoiden kutsuminen näihin harjoituksiin muista maista. Nykyään näitä toimenpiteitä toteutetaan Euroopan valtioiden alueella Neuvostoliiton läntiset alueet mukaan laskettuna. Olemme jo maininneet valmiudestamme mennä pitemmälle eli ilmoittaa myös meri- ja ilmavoimien harjoituksista. Olemme ehdottaneet ja ehdotamme uudelleen ilmoitusten tekemistä myös joukkojen suurista siirroista.

Nyt tahtoisimme ehdottaa tällaisten toimenpiteiden toteuttamisvyöhykkeenkin oleellista laajentamista. **Olemme valmiit ulottamaan nämä toimet Neuvostoliiton koko Euroopan-puoleiseen osaan sillä ehdolla, että länsivallat laajentavat nekin luottamustoimivyöhykettä.**

On olemassa alue, jossa luottamustoimien kehittäminen ja toteuttaminen, luonnollisesti alueen erikoisuuden huomioon ottaen, voisivat lieventää tämän alueen tilannetta ja lisäksi myös muuttua hyödylliseksi asiaksi yleisen rauhan perusteiden lujittamisen mielessä. Tämä alue on Kaukoitä, missä sellaiset valtakunnat kuin Neuvostoliitto, Kiina ja Japani elävät naapureina. Siellä on myös amerikkalaisia sotilastukikohtia. **Neuvostoliitto olisi valmis käymään konkreettisia neuvotteluja luottamustoimista Kaukoidässä kaikkien kiinnostuneiden maiden kanssa.**

Esittäessämme nämä kauaskantoiset luottamustoi-miehdotukset lähdemme siitä, että niiden toteuttaminen edistää myös aseistariisuntaa.

Edelleen. Persianlahtea koskevista ehdotuksistamme kuulee sanottavan, että niitä ei saa irrottaa kysymyk-

sestä neuvostojoukkojen läsnäolosta Afganistanissa. Mitä siihen voidaan sanoa? Neuvostoliitto on valmis sopimaan Persianlahdesta itsenäisenä ongelmana. Neuvostoliitto on tietenkin valmis osallistumaan myös Afganistanin ympärille syntyneen tilanteen erilliseen selvittämiseen, mistä olen jo edellä maininnut. **Mutta me emme ole sitäkään vastaan, että Afganistaniin liittyviä kysymyksiä käsiteltäisiin rinnan Persianlahden turvallisuuskysymysten kanssa.** Luonnollisesti tuolloin voitaisiin käsitellä vain Afganistanin ongelman kansainvälisiä näkökohtia eikä Afganistanin sisäisiä asioita. On jätettävä täysin rauhaan Afganistanin suvereenisuus samoin kuin sen asema sitoutumattomana valtiona.

Kehotamme vielä kerran hartaasti pidättyvyyteen strategisten aseiden kysymyksessä. Ei voida sallia, että maailman kansat joutuvat elämään ydinsodan valloilleen päästämisen uhan olosuhteissa.

Strategisten aseiden rajoittaminen ja supistaminen on poikkeuksellisen tärkeä ongelma. **Omasta puolestamme olemme valmiit jatkamaan viivyttelemättä asianomaisia neuvotteluja USA:n kanssa säilyttämällä kaiken sen myönteisen, mitä tähän asti on tällä alalla saatu aikaan.** Tietenkin neuvotteluja voidaan käydä vain tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisen turvallisuuden pohjalta. Emme suostu sopimukseen, joka antaisi USA:lle yksipuolista etua. Siinä ei saa olla mitään harhakuvitelmia. Mielestämme on kaikkien muidenkin ydinvaltojen tultava sopivana aikana mukaan näihin neuvotteluihin.

Neuvostoliitto on valmis neuvottelemaan kaiken tyyppisten aseiden rajoittamisesta. Aikoinaan ehdotimme merivoimien Trident-ohjusjärjestelmän kehitte-

lemisen kieltämistä USA:ssa ja vastaavan järjestelmän kieltämistä Neuvostoliitossa. Tämä ehdotus jäi hyväksymättä. Sen tuloksena amerikkalaiset kehittivät Trident I -ohjuksilla varustetun uuden Ohio-sukellusveneen. Vastaavanlainen Taifun-järjestelmä on kehitelty Neuvostoliitossakin. Ja kuka on sitten hyötynyt siitä?

Olemme valmiit sopimaan uusien sukellusveneiden sijoittamisen rajoittamisesta — Ohio-tyyppisten USA:ssa ja vastaavanlaisten Neuvostoliitossa. Olisimme valmiit neuvottelemaan myös näihin sukellusveneisiin sijoitettavien ballististen ohjusten modernisoinnin ja uusien ohjusten kehittämissä kieltämisestä.

Ja nyt sitten ydinohjusaseista Euroopassa. On meilläni niiden entistäkin vaarallisempi kasaaminen. On syntynyt eräänlainen noidankehä: toisen osapuolen toimet synnyttävät toisen osapuolen vastatoimia. Miten tämä kehä on murrettavissa?

Ehdotamme sopimista siitä, että Nato-maat ja Neuvostoliitto kieltäisivät uusien keskimatkan ydinohjusaseiden sijoittamisen Eurooppaan, ts. jäädyttäisivät määrällisesti ja laadullisesti sellaisten välineiden nykytason, tietysti tällä alueella olevat USA:n kaukosijoitteiset ydinvälineet mukaan luettuna. Sellainen kieltäminen saattaisi astua voimaan heti kun on aloitettu neuvottelut tästä kysymyksestä ja se voisi olla voimassa kunnes solmitaan pysyvä sopimus tällaisten Euroopassa olevien ydinkalustojen rajoittamisesta tai mieluummin supistamisesta. Me lähdemme tällöin siitä, että molemmat osapuolet lopettavat kaikki valmistelut asianomaisten ylimääräisten välineiden sijoittamiseksi, yhdysvaltalaiset Pershing 2 -ohjukset ja maasta laukaistavat strategiset risteilyohjukset mukaan luettuna.

Kansojen täytyy tietää totuus siitä, miten tuhoisia seurauksia ydinsota saattaisi aiheuttaa ihmiskunnalle. **Ehdotamme sellaisen arvovaltaisen kansainvälisen komitean perustamista, joka osoittaisi ydinkatastrofin ehkäisemisen elintärkeän välttämättömyyden.** Komiteaan voitaisiin kutsua huomattavimpia tiedemiehiä eri maista. Heidän johtopäätöksistään olisi tiedotettava koko maailmalle.

Nykymaailmassa on tietenkin useita muitakin ajankohtaisia kansainvälisiä ongelmia. Niiden järkevä ratkaiseminen lieventäisi kansainvälistä jännittyneisyyttä ja antaisi kansoille mahdollisuuden huokaista helpotuksesta. Mutta sitä varten tarvitaan kaukonäköistä lähestymistapaa, poliittista tahtoa ja rohkeutta, arvovaltaa ja vaikutusta. Siksi olisi mielestämme **hyödyllistä kutsua koolle turvallisuusneuvoston erikoisistunto, johon osallistuisi neuvoston jäsenvaltioiden korkeimpia johtajia, hakemaan avaimia kansainvälisen tilanteen tervehdyttämiseen ja sodan estämiseen.** Istuntoon voisivat halutessaan osallistua nähtävästi muidenkin valtioiden johtajat. Myönteisten tulosten varmistamiseksi istunto olisi tietenkin valmisteltava huolellisesti.

Ja niin siis, toverit, ehdottamme uudet toimet kattavat laajan kysymyspiirin. Ne koskevat ydinohjuseita sekä tavallisia aseita, maa-, meri- ja ilmavoimia. Ne koskevat tilannetta Euroopassa, Lähi-, Keski- ja Kaukoidässä. Niissä on kysymys luonteeltaan sekä poliittisista että sotilaallisista toimista. Kaikkia näitä ehdotuksia yhdistää yksi tavoite ja yksi yhteinen pyrkimyksemme: tehdä kaikki mahdollinen kansojen päästämiseksi ydinsodan uhkasta ja rauhan säilyttämiseksi maapallolla.

Se on sanoisinko rauhanohjelmamme elimellistä

jatkamista ja kehittämistä meidän päiviemme kansainvälisen elämän polttavimmat ja ajankohtaisimmat ongelmat huomioon ottaen.

Puolueemme, kansamme ja kaikkien maailman kansojen tärkeimpänä kansainvälisenä tehtävänä on rauhan puolustaminen.

SISÄLTÖ

Joukkotiedotusvälineet Neuvostoliitossa NKP:n XXVI edustajakokouksen jälkeisenä kautena	3
NKP:n edustajakokoukset Neuvostoliiton elämässä	4
Koko kansan puolue	6
Yhteiskunnan johtava voima	7
Korvaamaton yhteyskeino joukkoihin	9
Puoluejohdon koneisto	12
Kasvavat voimat	13
Huomio keskittyy työtätekevään	14
Vaikeuksien voittaminen	17
Sosialistinen demokratia	20
Ammattiliittojen iskuvoimaa parannettava	22
Apua nuorison kasvatukseen	23
Elämän moraalisia tukia vahvistettava	24
Yhteiskunnan tiiviys	26
Tuki ja kritiikki	29
Maailmanrauhan nimessä	32
Enemmän valoa!	36
Yhteistyön hengessä	40
Rauhanomainen rinnakkainolo ja ideologinen taistelu	42
Tuska joka ei vaimene	44
"Kansojen välisen ystävyuden hyväksi"	46
Journalistiikan eettiset normit	48

Esimerkki kasvavasta yhteisymmärryksestä ...	51
Optimismia	52
Vastauksia suomalaisten lehtimiesten kysymyksiin tapaamistilaisuudessa 11. maaliskuuta 1981	56
Rauhanohjelman elimellistä jatkamista ja kehittämistä	
NKP:n keskuskomitean pääsihteerin L. I. Brezhnevin selostuksesta NKP:n 26. edustajakokoukselle	63

VASILI ZAITSHIKOV

(s. 1919) on APN:n Suomen -toimiston johtaja helmikuusta 1971. Hän on Neuvostoliiton lehtimiesliiton jäsen ja hänet on valittu useaan kertaan liiton hallituksen jäseneksi. Vasili Zaitshikov on työskennellyt pitkän aikaa nuorisojärjestöissä – Moskovan rautatie-insinööri-instituutin komsomolkomitean sihteeristä Neuvostoliiton kommunistisen nuorisoliiton Leningradin komitean ensimmäiseksi sihteeriksi ja nuorisoliiton keskuskomitean sihteeriksi. Nuorisoliiton keskuskomitean jäsen hän oli vuosina 1949–1958. Hän on toiminut Kirgisian kommunistisen puolueen keskuskomitean sihteerinä, valtakunnallisen Znanije-yhdistyksen hallituksen ensimmäisenä varapuheenjohtajana (ollen samanaikaisesti yksi APN:n perustajaneuvoston puheenjohtajista) ja ennen lähtöä Suomeen APN:n hallituksen varapuheenjohtajana.

Hänet on valittu useaan kertaan Venäjän federatiivisen SNT:n korkeimman neuvoston ja Kirgisian SNT:n korkeimman neuvoston jäseneksi.

Muiden palkintojen ohella hän on saanut mitalin "Moskovan puolustuksesta", Punaisen tähden kunniamerkin erityisistä ansioista partisaaniliikkeen kehittämisessä suuren isänmaallisen sodan aikana sekä Leninin kunniamerkin ansioista taistelussa vierasmaalaisia maahantunkeutujia vastaan ja sodanjälkeisessä kansantalouden jälleenrakentamisessa. Toukokuussa 1979 hänet palkittiin Kansojen ystävyyden kunniamerkillä monivuotisesta hedelmällisestä työstä neuvostolehdistössä.

Vasili Zaitshikov on kirjoittanut muutamia kirjoja, mm. hänen Suomessa työskentelynsä aikana on tiettyjen suomen kielellä julkaistujen kirjasten ohella ilmestynyt kirja "Neuvostoliiton ammattiliitot", joka on julkaistu englannin, saksan, ranskan, espanjan, portugalilain, japanin ja ruotsin kielellä.